

Företagaren

RIKS-
BANKEN

RIKS-
BANKEN

GULD

Vad "Arbetarepartiet"
utlovar: GULD och
GRÖNA SKOGAR.

FATTIGHUS

Verkligheten: VARTHÄN
KLASSHAT och AVUND
leder SVENSKA FOLKET.

VALAFFISCH FRÅN 1928

CONTRA

mot socialism - för frihet

nummer 4 1976

årgång 2

Yttrandefriheten är hotad

Statens kulturpolitik börjar utgöra ett hot mot yttrandefriheten. I ambitionerna att slå vakt om den kulturella och politiska friheten riskerar man att vidta åtgärder som får rakt motsatt effekt.

Staten anser sig ha ett ansvar för att tidningar, teatrar, tidskrifter och andra kulturyttringar har möjlighet att överleva och utvecklas. Och detta ansvar yttrar sig ofta i ett ansvar för att bevara de bestående formerna, eller att selektivt stödja vissa former.

Teaterutbudet i landet kontrolleras nu nästan helt av offentligt understödda teatrar (Dramaten, Riksteatern m fl). De grupper som står utanför är dels ett mycket litet antal privatteatrar i Stockholm och de s.k. "fria teatergrupperna" runt om i landet. Men de "fria teatergrupperna" är inte längre fria. Även de lever idag i stor utsträckning på offentligt stöd.

Vi vill inte uttala oss om situationen idag, även om vi vet att många av våra läsare är starkt kritiska gentemot "de fria teatergrupperna". Vi vill emellertid slå fast att staten genom politiken att ge bidrag skaffat sig ett maktinstrument som kan missbrukas i politiska eller andra syften.

En liknande situation råder på tidnings- och tidskriftsområdet, och numera även på förlagssområdet. Tidningsstödet är visserligen utformat på ett sätt som i princip skall vara "objektivt" och inte lämna utrymme för godtyckliga politiska värderingar vid fördelningen av stödet. Men faktum kvarstår att sådana vid ett par tillfällen har tagits. Det gäller beslutet att den estniska tidningen "Besti Päevalaht" och den finska "Pinn Sanomat" inte skall få tidningsstöd, trots att de uppfyller alla formella villkor.

Och bestämmelserna som sådana har i sina detaljer utformats på ett sätt som gör att de långt ifrån kan uppfattas som rättvisa. Presstödet ska hjälpa de svaga andratidningarna, men är utformat på ett sätt som gör att det i första hand är socialdemokratiska tidningar som får pengarna: Dala-Demokraten, Falun (uppl. 29.400 ex) får 5,25 milj kr. Palu-Kuriren (uppl. 33.600 ex) får 375.000 kr. Folket, Eskilstuna (uppl. 23.100 ex) får 5,25 milj kr. Eskilstuna-Kuriren (uppl. 28.400 ex) får 375.000 kr. Arbetarbladet, Gävle, får 5,25 mkr medan Gefle Dagblad inte får någonting (upplagor 33.200 resp. 33.800). Även om den större borgerliga tidningen skulle bli mindre än den socialdemokratiska ortskollegen kommer den socialdemokratiska tidningen att behålla lejonparten av presstödet, på grund av svärgenomträngliga bestämmelser om distributionsområden m.m. Under de gångna åren har vid ett par tillfällen den mindre borgerliga tidningen fått en bråkdel av det stöd som getts den större socialdemokratiska.

Presstödet är emellertid utformat på ett sätt som gör det ganska svårt att manipulera med det för politiska syften. Förhållandet är annorlunda med det nya etableringsstödet för dagstidningar. Här kan myndigheterna nästan helt godtyckligt bestämma vilka personer, grupper eller partier som skall få statliga subventioner för att starta dags-(eller vecko-) tidningar. Ett utomordentligt starkt redskap för att styra opinionsbildningen har skapats. Stöd som utgör uppemot tre fjärdedelar av driftkostnaden skall efter myndighetens godtyckande kunna delas ut till vissa grupper.

Förhållandet är liknande på tidskriftsområdet. Här fördelas ett anslag som täcker en bråkdel av det varje år ansökta beloppet efter den statliga institutionen "Kulturrådets" godtyckande. Beloppen är på detta område än så länge blygsamma, men Kulturrådets ambition är att kraftigt bygga ut tidskriftstödet. Kulturrådet är ytterligare ett starkt instrument för att påverka och styra yttrandefriheten, genom statliga bidrag. Ett intressant exempel på Kulturrådets maktmöjligheter är att ABP:s tidning "Fönstret" får statligt stöd, medan de borgerliga studieförbundens motsvarande tidskrifter (exempelvis Medborgarskolans Tidspegel) inte får stöd.

Helt nyligen har Kulturrådet lagt ytterligare en del av yttrandefriheten under sin domvärjo. Statsmakterna har beslutat att nyetablering av förlag skall stödjas. Detta sker genom statliga kreditgarantier. Dessa skall prövas ekonomiskt av Statens Industriverk. Industriverket prövar om de personer som ligger bakom det nya förlaget kan förväntas sköta saken ordentligt företageekonomiskt, och om den ekonomiska planeringen är rimlig. Men innan Statens Industriverk gör en sådan prövning skall Kulturrådet yttra sig över förlagsprojektet. Är det kulturellt värdefullt eller ej. Svarar Kulturrådet nej, faller kändet automatiskt.

Vi har pekat på flera områden där myndigheterna skaffat sig ett direkt inflytande över yttrandefriheten i vårt samhälle. Vissa grupper kan gynnas på andras bekostnad. Det finns möjlighet att utnyttja de maktmedel som har skapats, på ett otillbörligt sätt. Sådana risker bör undanröjas.

Om de diskuterade aktiviteterna skall stödjas, vilket kan vara önskvärt på många sätt, så måste stödet ges på ett sätt som hindrar alla möjligheter till politiskt maktmissbruk. Det kan lämpligen ske på ett sätt som gör att myndighetsorgan inte får möjlighet att styra stödet på ett sätt så att man kan väljas mellan "bekväma" och "obekväma" mottagare.

Rösträtt för vem?

De nya bestämmelserna om kommunal rösträtt för invandrare är i sina detaljer utformade på ett sätt som gör att många invandrare som rimligen inte borde ha rösträtt, ändå får sådan. Länsåklagare Klas Lithner i Karlskrona svarar för nedanstående kritiska granskning av gällande bestämmelser.

Från den 1 juli 1976 har utländska medborgare rösträtt vid kommunalval i Sverige, under förutsättning att de varit kyrkobokförda i riket de tre åren närmast före valåret. Dessutom krävs samma förutsättningar som för svenska medborgare, nämligen att ha fyllt 18 år senast på valdagen och att inte vara omyndigförklarad av svensk domstol. Däremot kan man tydligen mycket väl vara omyndigförklarad av domstol i annat land, t.ex. på grund av sinnessjukdom eller sinnesslöhet, utan att detta är känt för valmyndigheten. Rösträtten innefattar även följande kategorier av personer som vistas i riket mer än tre år och därför blivit införda i röstlängd:

- 1) personer som uppträder i falskt namn och med falska legitimationshandlingar.
- 2) personer som enligt utlänningslagen borde ha avvisats redan vid ankomsten, men där detta ej skett på grund av brister i kontrollen, eller för att vederbörande lämnat oriktiga uppgifter om sig själv.
- 3) personer som dömts utvisning av administrativ domstol, men där denna ej verkställdes, därför att vederbörande begärt uppskov eller nåd med verkställigheten, eller helt undandragit sig denna.
- 4) personer som under motsvarande förhållanden på grund av brott dömts förvisning av allmän domstol.
- 5) personer som avtjänar frihetsstraff, vilket innefattar fängelse från en månad till livstid, internering med tolv år som högsta tid eller ungdomsfängelse.
- 6) personer som är föremål för sluten psykiatrisk vård eller vård på specialanstalt för psykiiskt efterblivna utan att ha blivit omyndigförklarade.
- 7) personer som förovrjar sig på brott eller prostitution.
- 8) personer som inte kan ett ord svenska och som kanske är analfabeter även när det gäller sitt eget modersmål.

I det följande ges några konkreta exempel, som jag på olika sätt kommit i kontakt med under min verksamhet som åklagare.

A) en ungersk medborgare, i olika länder i Europa bl a dömd till sex års fängelse för grova stölder och fyra års fängelse för mordförsök. Men kan med gott samvete beteckna honom som livsfarlig yrkesbrottsling. I Sverige är han i tur och ordning överlämnad till sluten psykiatrisk vård för två mordförsök i förening med grova rån, samt en rad andra brott och samtidigt förvisad på livstid. Dömd till internering för grovt håleri och dömd till fortsatt internering med 3½ år som minsta tid för grovt rån. Hemlandet vägrar att ta emot honom, och han omintetgör på ett enkelt och elegant sätt verkställigheten av förvisningen, genom att vägra underskriva ansökan om hemlandspass.

B) en albansk medborgare, som överlämnades till sluten psykiatrisk vård och förvisades på livstid för dråpförsök på sin gravida fröstmö. Därefter omyndigförklarades han på grund av sinnessjukdom. Sedan han tillfrisknat från denna, underlät de ansvariga myndigheterna att tillse att förvisningen verkställdes, och han tilläts återvända till Sverige, där han så småningom myndigförklarades. Liksom fall A) åtnjuter han uppskov med verkställigheten av förvisningen.

C) en medborgare i ett afrikanskt land, vilket förbigår jag i detta sammanhang, för att vederbörande ej skall kunna identifieras. Han är i tur och ordning dömd för misshandel till fängelse en månad, för misshandel och våld mot tjänsteman till fängelse sex månader och förvisning på fem år, samt för misshandel till fängelse i två månader. Även han erhåller ständiga uppskov med verkställigheten av förvisningen, på grund av påstådda politiska skäl, som aldrig tycks ha kontrollerats. Han arbetade, sist han avhörde, som vaktmästare på en porrklubb, och i hans föregående ingår officersutbildning i Egypten, trots att han inte kommer från något arabland.

D) en kvinnlig ungersk medborgare som 1974 och 1975 på grund av sin utomordentligt goda prognos fyra gånger dömts till skyddstillstånd för yrkesmässiga stölder i bostä-

der och affärer, förövade medan hon och maken äkte omkring i egen bil, något som möjliggjorde brotten. Redan i den första domen dömdes hon till förvisning, men åtnjuter fortfarande av okänd och oförklarlig anledning uppskov med verkställigheten.

Det faller av sig själv att ingen av de nämnda frivilligt fullgjort någon av de förpliktelser mot målogare eller statsverket, som följt av brotten. Tre av dem har under längre eller kortare perioder varit "studerande". Alla dessa fyra har alltså rösträtt.

När riksdagen antog förslaget den 9 december förra året, gick ingen talare in på de här behandlade frågorna, om det är befogat med kvalifikationer för rösträtt, så länge Sverige envisas vara ensamt föregångsland på detta område, vid sidan av sin självpåtagna roll som världssamvete. Om tystnaden beror på okunnighet om problemen eller rädsla för att vidröra ett inopportunt ämne kan jag icke avgöra.

Om man däremot ser på rösträtten för svenska medborgare utomlands, finner man en helt annan bild, men det är inte att undra på, eftersom det bara gäller svenskar. En sådan person har rösträtt vid årets val i Sverige under förutsättning att han varit kyrkobokförd i Sverige någon gång under de senaste sju åren och dessutom skriftligen ansökt hos riksekatteverket om att upptagas i röstlängd. Beslutet om kvalifikationstiden fattades av riksdagen efter lottning, där socialdemokraterna segrade, medan de borgerliga inte ville ha någon tidsgräns.

Däremot har jag inte lyckats få reda på vilka åtgärder regeringen vidtagit för att förskaffa svenska medborgare den reciproka förmånen av kommunal rösträtt i de länder där de bor, som förutsättning för att dessa länders medborgare ska få en sådan förmån här. Därav känner jag mig berättigad att dra den slutsatsen, att regeringen överhuvudtaget inte gjort något på den punkten, och att de ansvariga, som det hette i 107§ i 1809 års regeringsform, icke iakttagit rikets sannskyldiga nytta. Klas Lithner

Tibetansk verklighet

Tibet är fortfarande otillgängligt för utlänningar. En eller två oavsnliga journalister har tagits till Tibet, där man visat upp "Potoskin-byar" och andra förevisningsobjekt för ockupationsmakten. Den fria tibetanska exilregeringen under Dalai Lama i Dharamsala i Indien samlar emellertid oförtrutet in flyktingrapporter, jämför dem med varandra och analyserar situationen. Följande rapport från den tibetanska nyhetsbyrån återges krediterad.

Folkkommunernas uppgifter

Sedan folkkommuner infördes 1970 har det tibetanska folket tvingats arbeta dag och natt, och samtidigt leva på svälttransoner. Det berättar fru Kesang Tenzin, en flykting som nyligen kommit från Tibet till Gangtok i Sikkim.

Fru Tenzin kommer från centrala Tibet. Hon berättar att de kinesiska myndigheterna beslagtar en större del av skörden varje höst i form av "statlig sädesskatt" eller "extra sädesskatt", eller under något annat förbryllande namn. Det är något som har berättats av många flyktingar de senaste åren. När skatten är dragen köper myndigheterna en del av den återstående skörden genom att deponera en summa i Folkbanken, en summa som säljaren aldrig kan få ut. Detta, fortsätter fru Tenzin, gör att varje arbetare får kvar en årsranson på ungefär 10 khel (1 khel=12½ kg). Enligt henne tillåts vidare ett får per tio personer, en yak per 250 personer och 1 nyakha (cirka 7hg) smör per två personer.

"För att tjäna ihop den ransonen, måste människorna gå ut och arbeta på fälten vid gryningens inbrott. Klockan 10 är det en timmes lunchuppehåll, och ytterligare en timmes uppehåll ges för middag klockan 17. Efter middagen är det ytterligare en timmes arbete. Det är de normala arbetstiderna. Men många blir därutöver inkallade till nattarbete. Det gäller särskilt på våren, då arbetarna ibland inte kan gå till sömna förrän efter midnatt. Nattarbetet består i stor utsträckning av att bära gödsel och sten, klippa gräsmattor och vattna och gräva i jorden. Det finns bara

ett fåtal kinesiska officerare i varje distrikt. Arbetet övervakas under ledning av dessa officerare genom speciellt utvalda och utbildade pro-kinesiska tibetaner.

"De kvällar då det inte är något arbete," fortsätter den fyrtioåriga flyktingen, "måste alla vara med på studiemöten där kvinnorna som den ständiga klasskampen, metoder att öka produktionen osv diskuteras." Vår informator nämnde att årsransonen, även om den användes med största försiktighet, inte räckte längre än tre månader. Hur överlever då människorna resten av året?

"På våren gräver vi fram sötpotatis," påminner sig kvinnan som när hon tog sig över gränsen till Sikkim lämnade sin far Lobsang Nyima, sin mor Tsering Wangmo, sin bror Dordan, sin farbror Tse-dor, sin faster Tsayang likaväl som sin make och unge son, kvar i Tibet. "På sommaren plockar vi växter som växer i närheten och på hösten klarar vi oss på vilda växter och rötter. Chung, som förr användes som färgämne (grönt), samlas nu in i stora mängder för att ätas.

När döden kommer

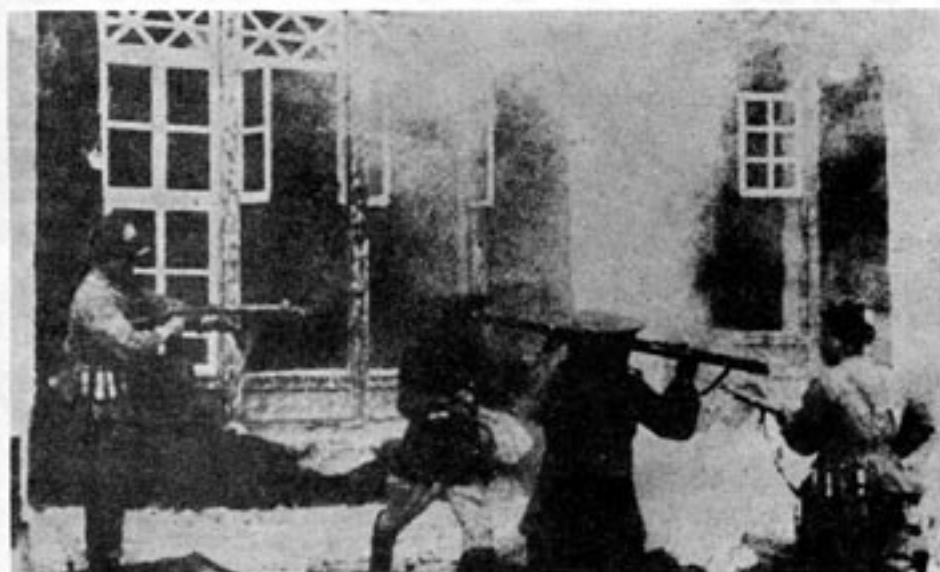
Med tanke på annat som händer i en tibetansk folkkommun säger Kesang Tenzin detta: "Kineserna säger hela tiden att barnen i de "fattiga klasserna" måste gå i skolan. Det finns en liten skola i vår folkkommun, men det finns ingen lärare. Det är likadant när man blir sjuk, det finns

inga sjukvårdskunniga. Om någon dör finns det ingen som kan ta hand om liket, eftersom alla måste arbeta på fälten. Under de politiska föreläsningarna berättar kineserna alltid att Dalai och Panchen Lama är de värsta reaktionärer och att de på anstiftan av USA, Sovjet och Indien drömmer om att återta makten i Tibet. Det varnar de oss för, kommer alltid att förbli en dröm och ingenting mer."

Tro på framtiden

Kesang Tenzin lämnade sitt hem vid midnatt och genomförde en mycket farlig resa, som tog över två månader, "med enda mål att berätta för Hans Helighet Dalai Lama att alla tibetaner, trots det kommunistiska trycket, har en aldrig vacklande tro på honom och att det är tibetanernas hopp att Dalai Lama skall kunna berättas om deras umbäranden för världen, och att han skall få stöd att återupprätta det fredliga, lyckliga och fria liv som en gång fanns i Tibet."

Hur känns det att lämna så många släktingar kvar? "Det kunde inte hjälpas," svarar Tenzin, som har tagits in på ett tibetanskt hem för gamla och orkeslösa i Deorali i Sikkim. "Jag beslöt mig för att ta mig ut, eftersom det inte spelade så stor roll om jag skulle förgås i Tibet eller duka under under flykten. Min mor, farbror och faster är för gamla för att klara av en sådan resa. Och jag tror att min man och min bror kommer att ta hand om dem. Min far har jag inte sett sedan 1961. Jag vet inte ens om han är i livet."

Tibetanska frihetskämpar kapitulerar inför den kinesiska ockupationsmakten vid Lhasa-upproret 1959.

Konfiskationer

Under "reformerna" 1959 klassades Kesang Tenzins far som "överklass". Detta eftersom han råkade vara familjeöverhuvud för en familj som ägde en stor gård och ganska många boksapsdjur. Resten av familjen klassades som "medelklass." "Kineserna beslagtogs alla våra ågodelar och alla våra djur. Vi hade yaker, drier (yak-kor), duor (korsningar mellan yak och ko), mulor, hästar, kor, får och getter. De lät oss bara behålla en ko, tre får, två yaker och ett jordstycke som skulle ge en skörd på 4 khel åt oss."

Men kommunisterna var ännu inte färdiga med familjen. "1961 genomförde de ett kontrollprogram, då de tog kom och vräkte oss ur vårt hus och tvingade oss att bo i det som en gång hade varit stall. Min far och alla högre lamor och befattningshavare fängslades i kapellet på det lokala klostret. Det var ungefär trettio personer. Man talade om dem som "reaktionärerna". Abbotens bostad tjänade sedan som fängelse för ytterligare trettio personer, som ansågs tillhöra "övre medelklassen."

Våldsdåd

Fångarna i kapellet underkastades thamsing (offentlig rättegång) oräkneliga gånger. Man drog ur deras hår med rötterna och de slogs hänsynslöst under dessa rättegångar. Efter en särskilt

gryn thamsing togs de till distriktsfängelset i Namling, och senare fördes de till Shigatse. Det har ryktats att de fördes till Lhasa, men jag vet inget säkert om vad som hänt."

Under tiden bodde Kesang Tenzin och återstoden av hennes familj kvar i byn Gyatso Deshong och blev tyta vittnen till många våldsdåd. "1961 förklarade kineserna att de respekterade religionsfriheten, men samtidigt gjorde de det obligatoriskt för munkarna och nunnorna att arbeta. Och att arbeta betydde att slita hela dagarna och en stor del av kvällarna, så de fick aldrig tid över att utöva sin religion. Jag kommer ihåg en nomad som hette Lobsang Tsultrim, som arresterades av kineserna 1963. Han anklagades för att ha utövat sin religion. Både han och hans syster underkastades thamsing, och anklagades för att "förföra folket och suga ut folkets blod genom sin religion". Alla deras ågodelar beslagtogs och de slogs så illa att när thamsing var slut så var både Lobsang och hans syster halvdöda.

Plundring

Tenzin berättar också om hur kloster och privata hem plundrades och vandaliserades under kulturrevolutionen. Han bevitnade själv hur Shang Gacho, Pankhen

Jon och sjutton andra kloster i Gyatso Deshong-området förstördes. Förstörelsen åtföljdes av att man rövade bort religiösa föremål och bilder som var tillverkade av dyrbara metaller och ädla stenar. Man slog också sönder eller brände lerfigurer, skriftrullar och skrifter.

"Sedan kom striderna mellan Stora Alliansen-fraktionen och Revolutionära Rebell-fraktionen inom Röda Gardet. Tibetarna anslöt sig till Rebellerna, eftersom de trodde att de genom dem skulle kunna opponera sig mot den kinesiska överhögheten. Men snart ansågs också de Revolutionära Rebellerna vara reaktionära, och trupper skickades för att krossa dem och arresterade ledarna."

Flyktingar

De som försökte fly jagades som djur. Kesang berättade om detaljerna vid avrättningen av en lokal Rebell-ledare - en tibetansk läkare som hette Gah Chodak. Han var den populäraste personen i byn, och alla försökte hindra att han blev arresterad, några gömde honom i sina bostäder och andra försökte byta identitet med honom. "Men efter några dagar hittade kineserna honom tillsammans med en annan efterlyst, Dhargay Changchub. Dagen därpå kallades alla till Namling-klostret. Där tvingades doktor Dhargay Changchub och ytterligare tre personer att gräva sina egna gravar, och sedan sköts de utan vidare ceremonier."

Kesang Tenzin kan berätta om många andra våldsdåd. Hon var till exempel med när Jhalung Tanding ständes till döds framför fängelset i Golak. "Hans fru, som hade förhört i flera dagar, stod inte ut längre och begick självmord genom att hoppa i floden. Hans syster Pema Chosom fängslades och dog kort därefter. En annan man, som hette Shenkyil Phegyal, ville inte skiljas från sina religiösa föremål, och hade gömt dem bakom sitt hus. Kineserna lyckades avslöja detta och förde bort honom. Hans fru hoppade också i floden. I Shenchulung arresterades en man som hette Dordan av någon anledning. Hans fru och en av sönerna, Lhagyal Dandul, begick självmord och lämnade kvar den sjuuttonårige Sangag, som inte kunde försörja sig själv. Han anklagades snart för stöld och slogs till döds."

Kesang Tenzin fick också uppleva hur följande människor, mest sådana som tillhörde "överklassen", svält till döds: Chakshon Jhancho, Phuntsog och hans mor, Yarochitcangs farfar, Drelung Choze, Lochoe, Arana Tandin, Po Tsultrim, Bu Tsador, Phundah och många fler.

(copyright TEA/PCI, Contra)

Bönderna räddade Portugal

Länge såg det ut som om Portugal skulle bli en kommunistisk diktatur. Redan våren 1975 gjorde vi emellertid den bedömningen att demokratin skulle ha en rimlig chans att segra. Det visade sig vara en riktig bedömning. Bönderna räddade Portugal.

General Vasco Gonçalves fem (!) regeringar förde Portugal direkt i riktning mot en folkdemokrati. De viktigaste makt-havarna var de marxistiska ledarna i enhetsfackförbundet, ett LO som helt kontrollerades av PCP, Portugals kommunistiska parti.

Landockupationer av uppviolade arbetare, som på inget sätt var villiga eller kunniga att odla jorden; förstatligande av bankerna, försäkringsbolagen och åtskilliga industri- och transportföretag, liksom en ändlös rad av planlösa strejker och "rekvisitioner" förde Portugal till en ekonomisk situation som kännetecknades av inflation och massarbetslöshet och elände hos flyktingarna. Alla sorters marxistiska grupper ryckte fram, befolkningens levnadsvillkor försämrades radikalt, en av de största valuta- och guldreserverna i världen förlösdades, det radikala marxistiska Revolutionsrådet skapade ett informationsmonopol. TV, radio och tidningar propagerade för klasskamp och klasshat och en ändlös rad av demonstrationer, möten och sammankomster gjorde bilden av ett rött våldsstyre fullständigt. Den mildrades bara av det portugisiska folkets avståndstagande från alla blodsdåd. Ändå regerade terror: Kommunistiska kommandogrupper stormade och plundrade kontor som tillhörde moderaterna (CDS) och socialdemokraterna (PPD) - medan naturligtvis de lokaler som tillhörde Soares socialistparti skönades. Bönderna utsattes också för ett allt hårdare tryck - och det var därifrån räddningen kom.

Den folkdemokratiska anstormningen bröts slutgiltigt ner av de fria bönderna och den portugisiska befolkningens majoritetens självmedvetande, liksom av de konservativa krafternas motstånd i norr. Den 25 november 1975 satte de moderata officerarnas kupp slut för det marxistiska våldsväldet. När den smalspårige, doktrinkäre

Vasco Gonçalves berövades makten började ett nytt avsnitt i Portugals historia.

Aniral Pinheiro de Azevedo blev portugisisk statsminister.

Några dagar senare öppnades fängelseportarna för 4.000 häktade portugiser. De hade försäkrat under omänskliga förhållanden i kommunisternas fängelser, sammanspassade i utrymmen som under Caetano's tid hade inrymt 142 (!) politiska fångar, nästan uteslutande kommunistiska terrorister. Regeringen Gonçalves största skamfläck var emellertid det sätt på vilken den av Mario Soares understödda avkoloniseringsgenomfördes.

Trots de många erfarenheter som Väst har vunnit under avkoloniseringsringen i Afrika ledde Soares plan- och vettlösa avkoloniseringspolitik till en av de största folkvandringarna i modern tid.

Människor, vars förfäder varit hemmastadda i Angola, Guinea eller Mozambique i nästan ett halvt årtusende, måste över en natt läm-

na hus och gårdar. Under flera månader kom dagligen ungefär 5.000 flyktingar till Lissabon från kolonierna. De flesta hade inte kunnat rädda något annat än sina egna liv.

En siffersammenställning visar en skakande bild. Samtliga flyktingar: 700.000. Siffran kan stiga upp mot en miljon. Dösoffer i Mozambique: 30.000. Dösoffer i Angola: 60.000. Dösoffer på Timor: 4.000.72 portugisiska soldater är fortfarande i den marxistiska guerillans våld i Guinea, och kommunisterna slog där ihjäl mer än 5.000 av sina svarta landsmän, som tidigare tjänstgjort i den portugisiska armén.

400 människor som samarbetat med portugiserna fick den ens underarmen avhuggen. För samarbete som sträckt sig mer än ett halvt årtusende tillbaka i tiden.

På Kap Verde-öarna, som ligger i det torckdrabbade Sahel-området, dog 500 människor av hunger bara i månaden augusti förra året. Till dess att Kap Verde-öarna blev självständiga hade den portugis-

Vänsterdemonstrationer hörde för till dagsrutinen i Portugal. På bilden en socialistisk demonstration i Lissabon.

Förre premiärministern Pinheiro de Azevedo och PPD-ledaren Sa Carneiro

iska regeringen årligen skänkt livsmedel för 60 miljoner dollar till Kap Verde. Det var 1974 det enda området i Sahel som var förskonat från hungersnöd.

Från en sådan "befrielses" elände blev bara Macao skonat, ett litet område på 14 kvadratkilometer. Den sista resten av ett stolt rike som ännu för två år sedan var lika stort som Europa från Atlanten till Ural.

I Macao ägde de första fria valen rum i april 1976. 2002 röstberättigade valde det moderata CDS, 400 valde socialisterna eller socialdemokraterna. PCP, Portugals Kommunistiska Parti fick 22 röster...

Att Portugal fick uppleva fria val den 25 april 1976 är regeringen Azevedos stora förtjänst. Av knappt sex och en halv miljon röstberättigade utnyttjade 85% sin rösträtt.

Socialisterna under Mario Soares, som på grund av ekonomiskt stöd från sina systerpartier i Europa förfogade över nästan obegränsade ekonomiska tillgångar, fick långt färre röster än vad man räknat med att uppnå genom sin massiva propaganda. Däremot fördubblades moderaternas röstetal, som däri-

genom svarade för det portugisiska valets sensation.

Utöver PCP och PPD fick dessutom elva småpartier, mestadels till vänster om PCP, en del röster. Anmärkningsvärda framgångar nådde bland de elva partierna royalisterna som fick mer än 20.000 röster och kristdemokraterna som fick knappt 30.000 röster.

De vänsterradikala grupperna, som har bildats bl a av sydamerikanska Tupamaros och andra stadsguerrillor, liksom en del inhemska fanatiker, utgör en fara som på inget sätt står i proportion till deras antal. Ett annat permanent hot mot den portugisiska demokratin är de 6.000 immigranter som organiserats i grupper som den italienska "Lotta continua", den franska "rouge" och den västtyska Baader-Meinhof-ligan närstående grupper. Dessa grupper försöker med hjälp av terror och mord att nå sina mål. De är inte bara en fara för den portugisiska demokratin utan också för den allmänna säkerheten. De hör till de sämsta elementen i det dåliga arvet från Gonçalves-eran. De väntar på nästa tillfälle att göra revolution. Om detta tillfälle skall dyka upp beror på de por-

tugisiska partiledarnas klokhet och förnuft.

Mario Soares, som i Portugal är betydligt mindre omtyckt och står betydligt mindre i centrum, än vad man får intryck av i den allmänna nyhetsinformationen i övriga Västeuropa tycks spela ett farligt spel: Han har på grundval av sin röstandel i valet bildat en socialistisk enpartiregering.

Hans motiv är att, enligt hans egna ord, bara det socialistiska partiet har förmåga att vidareutveckla den portugisiska revolutionen. "Mitt parti befinner sig också i fullkomlig idémässig överensstämmelse med Revolutionsrådet."

Freitas Anaral, CDS-ledaren, som var den egentlige segraren i valet 1976, partiet fördubblade trots vidriga omständigheter sitt röstetal, tycks vara den portugisiska politiker som har de bästa långsiktiga utsikterna. Han säger om Mario Soares farliga ambitioner:

"Han hade 1975 mod att säga nej till kommunisterna, och undgick därigenom att bli Portugals Kerenskij. Jag hoppas bara att han 1976 har mod nog att inte bli Portugals Allende."

Samtidigt förklarade general Antonio Banes, den nyvalde presidenten: "Om någon skulle försöka upprätta en ny diktatur skulle jag inte tveka att skicka ut pansar på gatorna eller ta ett gevär och börja skjuta." Banes hade i presidentvalet stöd från såväl PPD som socialisterna och CDS.

Det återstår bara att hoppas att socialisterna så småningom blir övertygade om att det behövs en regering med stark parlamentarisk grund, istället för en så svag regering som den nuvarande marxistiska. Från Allende till Pinochet var det bara ett steg. Soares måste redan ha lärt sig vad ett steg kan betyda genom den lektion han fått av Afrikaflyktingarnas elände.

Erich Feigl

Copyright: Oesterreich Konservativ /Contra

Contra har en rad motsvarigheter i andra länder. I möjligaste mån försöker vi till ömsesidig fördel utveckla kontakterna med dessa tidskrifter. De ger ofta ett värdefullt komplement till andra informationskällor. En av Contras motsvarigheter är "Oesterreich konservativ" som utges i Wien. Samarbetet med denna tidskrift har bland annat resulterat i att vi återger ovanstående artikel.

Det aggressiva Nord-Korea

Nord-Korea för en militärt aggressiv och provokativ politik. Landet är ständigt berett att gå till militär aktion mot Syd-Korea. Contras nye medarbetare fil kand Tommy Hansson redovisar den militära situationen i Korea.

Korea-halvön har utgjort en internationell konflikthård ända sedan landet delades i en nordlig och en sydlig del 1945. Det kommuniststyrda, sovjetockuperade Nordkorea försökte i ett förödande krig 1950-53 erövra Sydkorea, och den nordkoreanske diktatorn Kim Il Sung har som framgår av nedanstående ännu inte givit upp hoppet om ett enat Korea under kommunismen.

Den militära situationen

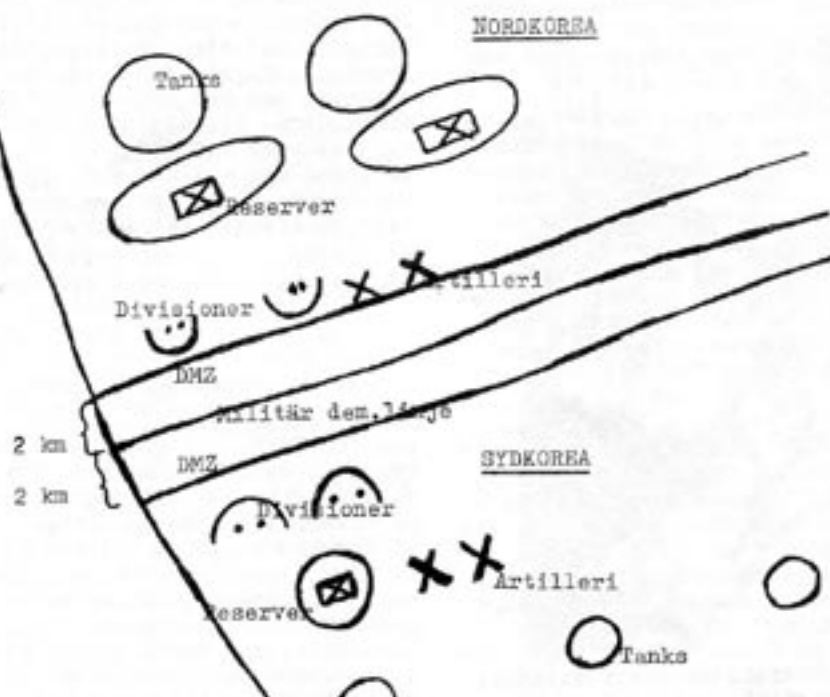
Den militära demarkationslinjen ligger 38. breddgraden är på var sida omgiven av ett två km brett område. De fyra km tillsammans kallas "den demilitariserade zonen". Detta är egentligen ett missvisande namn, då Nordkorea redan 1954 bröt stillståndsavtalet från året innan genom

att föra in tunga vapen i detta område. På båda sidor om den demilitariserade zonen (DMZ) är de militära aktiviteterna omfattande. Vidstående figur ger en uppfattning om resp. sidors uppställningar: norda grupperingar står i en offensiv position, syds i en defensiv. Detta kan varje militär FN-observatör verifiera.

Som framgår av figuren liknar de båda sidornas divisionsformationer varandra. Men medan sydsidans artilleri befinner sig i defensiv ställning bakom divisionerna vid frontlinjen, står det nordkoreanska artilleriet i offensiv ställning framför divisionerna. Vidare är de nordkoreanska tankensamlade i två större enheter, strategiskt koordinerade med inriktning

på Sydkoreas huvudstad Söul, vilken är belägen endast ca 80 km söder om DMZ. Nämnade förhållande gör, att Nordkorea med kort varsel kan sätta in en pansarattack mot Söul. För syd existerar inte denna möjlighet, då tanken här finns utplacerade med jämna mellanrum utan några speciella strategiska positioner. I övrigt kan man peka på att de nordkoreanska stridande enheterna är mindre och därmed mer lätttrörliga än de sydkoreanska motståndare. Vidare har Nordkorea oerhörda reserver till sitt förfogande, eftersom även civilbefolkningen är organiserad i militära enheter. Därmed är Nordkorea förmodligen världens mest militariserade land, och kan med kort varsel när som helst sätta igång ett anfällskrig.

Schematisk skiss över de båda sidornas uppställningar vid DMZ. Det återgivna avsnittet = ca 30 km.

Nordkoreans provokationer

Mot ovanstående bakgrund är det naturligtvis ogörligt för Sydkorea att kunna lita på Nordkorea. Det talas ofta om möjligheter för en gemensam ansträngning från de båda sidorna för att minska spänningarna och på sikt åstadkomma ett enande. Detta är givetvis idealiskt, men så länge Nordkorea behåller sina offensiva militära positioner och inte visar några tecken på att vilja ge upp denna politik, kommer den nuvarande situationen att bestå.

Med jämna mellanrum kan vi i nyhetstelegram läsa om, hur Nordkorea infiltrerar kommandosoldater i Sydkorea. Detta gör man främst av tre skäl: 1. att skaffa uppgifter om sydkoreanska militära förhållanden; 2. att försöka organisera guerillaförband i syd; 3. att genom väpnade aktioner mot syd binda de sydkoreanska enheterna vid DMZ. Tre beväpnade nordkoreanska infiltratörer oskadliggjordes den 19-21 juni på sydkoreanskt territorium. Man hade på sig papper som avslöjade att man tillhörde en taktiskt militär enhet med verksamhetsområde vid DMZ. Detta kan mycket väl tyda på, att de nordko-

reanska kommunisterna förbereder någon form av militär aktion mot syd.

Den internationella situationen

Nordkorea begränsar nu inte sina militära och politiska ansträngningar till Korea-halvön. Den välkände amerikanske kolumnisten Jack Anderson har i en artikel i Washington Post avslöjat, att Nordkorea har exporterat militär utrustning till ett värde av mer än 44 miljoner dollar till länder som Burundi, Egypten, Mozambique, Pakistan, Sierra Leone, Syrien, Tanzania, Togo och Zaire. Som exempel kan också nämnas, att den chilenska MIR-guerillan under Allende utnyttjade tjänster från mer än 200 nordkoreanska instruktörer. Anderson har vidare skrivit, att Kambodja och Nordkorea idag måste räknas som världens hårdaste diktaturer.

Ännu har Nordkoreas enväldshärskare Kim Il Sung inte startat något nytt angreppskrig. De främsta orsakerna till detta är den hårt ansträngda nordkoreanska ekonomin till följd av den enorma satsningen på det militära och den dåliga ekonomiska planeringen. Nordkorea befinner sig i skuld till de flesta västnationer, och i maj satte Sverige upp landet på "svarta listan" med skulder på över 130 miljoner dollar. Trots upprepade försök har heller inte Kim Il Sung lyckats uppbåda vare sig ekonomiskt eller politiskt stöd från Röda Kina för en väpnad aktion. Men vid ändrade signaler från Peking - t.ex. till följd av ett kinesiskt ledarskifte - kan startskottet gå för ett nytt krig. Det finns f.ö. tre miljoner kinesiska soldater insatsoberödda strax norr om den nordkoreanska nordgränsen. På samma sätt finns det 700.000 sovjetiska soldater. Som var och en förstår är mot denna bakgrund de 42 000 amerikanska soldaterna i Sydkorea av oerhörd betydelse. Vid ett krigsbrott skulle den amerikanska kontingenten direkt komma att inblandas i striderna. Detta är rena mardrömmen för kineserna, och inte heller ryssarna eftersträvar en sådan situation. Man kan därför förstå, att västern i Väst på signaler från Nordkoreas huvudstad Pyongyang demonstrerar under parollen "USA ut ur Korea". Om detta önskemål förverkligades, skulle fältet ligga öppet för Kim Il Sung.

Givetvis kan Sydkorea inte förlikta sig på dessa förhållanden. Likget kan komma att förändras över en natt. Vem trodde t.ex. att syrisk trupper skulle falla in i Libanon med sovjetiska vapen och ge högerstyrkorna sitt stöd mot kommunisterna?

Tommy Hansson

Polen protesterar

Den senaste tidens oroligheter i Polen var betydligt våldsammare än vad som ursprungligen rapporterades. Massans vrede i den polska staden Radom riktade sig mot Kommunistpartiets pampar. För att slå ner upploppen måste polska armén skicka 30 militärtransportplan med soldater och utrustning.

Oroligheterna i den polska staden Radom tycks ha varit betydligt allvarigare än vad som officiellt uppgivits av de polska myndigheterna. Antalet dödsoffer uppges inofficiellt till minst 17, istället för de officiellt medgivna två, och staden befann sig den 25 juni helt i de upproriska arbetarnas hand.

Eftersom de ordinarie armeenheterna i Radom inte ingrep, sände inrikesdepartementet under kvällen och natten sina specialtrupper till staden. Dessa återerövrade staden från de upproriska arbetarnas hand. Enligt ögonvittnen, "otrolig brutalitet".

På morgonen den 25 juni strejkade nästan alla fabriker i Radom - i protest mot de planerade prishöjningarna på matvaror. Arbetarna vid stadens vapenfabrik samlades för att skaffa sig vapen, men de kunde konstatera att förråden var tomma. De drog då ut på gatorna utan vapen, men med fanor och demonstrationsplakat. Andra strejkande arbetare anslöt sig, och tåget rörde sig till partiets distriktskontor. Man ville tala med den lokale partichefen Prokopiuk, men denne sände sin ställföreträdare Adamczyk för att förhandla. En kvinna med ett barn på armen berättade att hon tjänade 2.200 zloty i månaden, och att det inte ens räckte till att livnära barnet. Hon ville veta vad Adamczyk tjänade. Adamczyk frågade då i en överlägsen ton varför hon inte stannade hemma med barnet, om hon nu bekymrade sig så mycket för det. Kvinnan blev rasande och kastade sig över Adamczyk. En annan arbetare steg fram och frågade vad Adamczyks flotta kosym kostade, då han vägrade att svara svarade arbetaren själv: "6.000 zloty". Massan krävde att man skulle slita kostymen av Adamczyk. Och så skedde, Adamczyk flydde i kalsongerna in på partihögkvarteret.

Innan han ännu kommit in började stenar hagla mot honom, och han föll omkull och fick senare en hjärtattack.

Massan stormade sedan partihögkvarteret, slog sönder dörrar och fönster och kastade ut inredningen på gatan. Byggnaden brändes ner och på de kvarvarande väggarna målades "Ner med förrädarna i partiet". Utanför den brinnande byggnaden samlades man och anordnade ett bål på sina medlemsböcker i partiet. Polis- och militärbilar i grannskapet catter i brand eller användes för att bygga barrikader, bl a för att hindra brandkåren att komma till partihögkvarteret. Brandbilarna beslagtogs av demonstranterna, som använde dem för att förstärka barrikaderna.

Regeringen tvingades sätta in tretio transportplan med trupper och vapen, för att knäcka upproret. Man använde tårgas och skarpa handgranater. Helikoptrar cirkulerade över området för att fotografera de upproriska. Omkring klockan elva på kvällen var upproret krossat. Tusentals arbetare togs de följande dagarna till förhör eller arresterades. Åtskilliga blev dömda vid "snabbdomstolar". Bara ett fåtal ställdes inför ordinarie domstol. Det är dessa fall som tidigare har rapporterats i västerländsk press.

Redogörelsen för händelserna i Radom bygger på ögonvittnesskildringar, och huvuddelen av materialet har sammanställts av den tyska tidningen "Die Welt".

PRISHÖJNINGAR I UNGERN

I början av juli höjdes kött- och fiskpriserna med 30% och fjäderfä med 20% i Ungern.

(The Economist)

JOHN BARRON I INTERVJU:

kgb bakom »Schakalen«

Inom kort ger Contra ut John Barrons bok om "KGB- Sovjets hemliga agenter" på svenska. Boken har blivit en sensation i hela världen, och Contra återger här en intervju med författaren till den bok som nu sägs ligga som nr 4 på Sovjets "underjordiska bestsellerlista."

Det som gläder mig mest är att boken blivit en succé i Sovjet, berättar KGB-bokens författare John Barron.

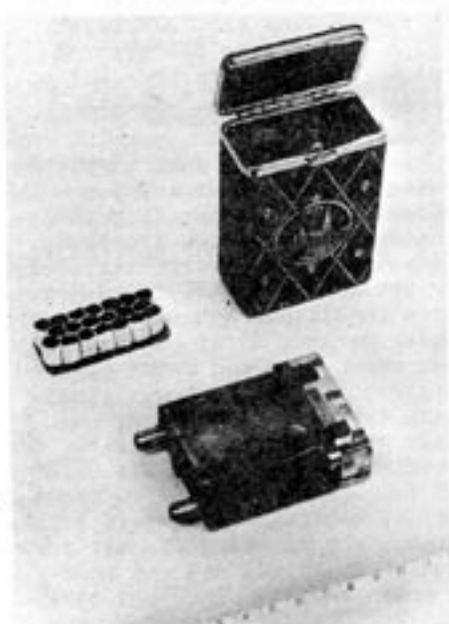
Det var en ung rysk emigrant som kom till USA för några månader sedan, som berättade för mig att om det hade funnits en underjordisk bestsellerlista i Sovjet, så skulle KGB-boken antagligen ligga på fjärde plats - och allteftersom fler kopior av boken tillverkas med skrivmaskin, så kommer boken kanske att konkurrera med Solsjennitajn om de första platserna på listan, menade ryssen.

Boken som avslöjar KGB är naturligtvis förbjuden i Sovjet. Ja man har försökt stoppa den också i vissa västländer. Men i Sovjet cirkulerar den illegalt som s.k. samindat.

Orsaken till det stora intresset är att boken ger en sann bild av verkligheten. Och det är något som den vanlige ryssen aldrig fått möjlighet att läsa om. Han har aldrig fått den översikt som boken möjliggör.

KGB-boken avslöjar hela det totalitära systemet och den hemliga polisens verksamhet i hela dess vidd. Det tog också flera år att skriva boken, som är på ungefär 400 sidor. I den till boken kläcktes ursprungligen av Kenneth Gilmore, som är en av de fyra högsta cheferna på Reader's Digest (Det Bästa). Han fick idén efter en resa i Latinamerika 1957. Han märkte att det var många där som talade om KGB, men ingen som riktigt visste hur organisationen fungerade och arbetade. Gilmore föreslog Barron att man skulle slå mål på hemlighetsmakeriet kring KGB och det blev John Barron som fick det uppdraget.

Han tjänstgjorde under andra världskriget i amerikanska marinens underrättelsetjänst och var specialist på ryska språket. Han hade också breda erfarenheter som journalist bakom sig.

Ett ständerplockat cigarettpaket - det bestod i själva verket av en pistol som ljudlöst kunde avfyra förgiftade kulor. Vapnet tillverkades av KGB:s laboratorier i Moskva för att användas av Nikolaj Chochlov på uppdrag i Västtyskland.

Boken om KGB kommer i bokhandeln att kosta 58:-. Den kan emellertid beställas direkt från Contra för endast 48:-. Beställ idag!

Boken slog ner som en bomb när den först kom ut i USA 1974, och boken har fått stort inflytande på opinionen inte bara i USA, utan i en rad andra länder där den har utgetts.

Barron berättar:

-Jag får ständigt förfrågningar om att hålla föredrag, och jag tycker att jag har utfört något viktigt när jag kan öppna säkert ungas människors ögon för den fara, som KGB utgör för USA och hela världen. Då vi började med boken var vår målsättning att vi skulle gå direkt till källorna och inhämta förstahandsmaterial, i första hand från tidigare KGB-officerare och personer som arbetat för den militära underrättelsetjänsten GRU.

Man har också vänt sig till f.d. Sovjetmedborgare - exempelvis Svetlana Allilujeva, Stalins dotter, som nu bor i USA.

Barrons närmaste medarbetare under arbetet var Katherine Clarke. Hon sammanställde bl a den långa listan med KGB- och GRU-officerare, som varit engagerade i operationer utomlands. Namnen samlades in från olika västerländska underrättelsetjänster och kontrollerades minutvis.

-Vi var mycket omsorgsfulla då vi kontrollerade namnen. Flera personer gick igenom listan oberoende av varandra. Till slut kom två f.d. KGB-officerare till vårt kontor och kontrollerade den. Många namn var vi tveksamma om, och då strök vi dem. Vi ville ju inte brännmärka någon som vi inte var hundra procent säkra på att de verkligen hörde till KGB eller GRU. Och naturligtvis var vi måna om att allt som stod i boken skulle vara korrekt.

John Barron

Efter bokens utgivning har Barron fått in ytterligare informationer om KGB. Åtskilliga avhoppare har kunnat lägga ytterligare pusselbitar till de tidigare. En av avhopparna är Oleg Vialov, som fått politisk asyl i Storbritannien.

-Så vitt jag vet är han den förste KGB-officer från avdelning V, som lyckats ta sig ut ur Sovjetunionen. Han avslöjade med stor detaljrikedom hur KGB höll på att utarbeta sabotageplaner mot allmänna transportmedel, tunnelbanor, strategiskt viktiga broar, elverk och liknande. Planerna skulle sättas i verket i samband med internationella kriser. Vialovs avslöjanden ledde till att säkerhetstjänsterna i olika länder skärpte sin kontroll. Bl.a. har två farliga KGB-män utvisats från Frankrike, Viktor Ivanovitj Vanegov och Boris Andrejevitj Sazanov.

-Sazanov reste runt i Sydfrankrike för att leta efter lämpliga landningsplatser för sabotageteam från KGB och för att leta reda på lämpliga gästställen för sprängämnen och vapen.

På frågan om KGB drar i tråderna bakom terrorreaktionerna i form av flygplanskapningar m.m. säger Barron:

-Man måste vara mycket försiktig med att gå längre än vad bevisen verkligen håller för. Men vad som klart kan bevisas är att "Carlos" -Sohakalen- vars verkliga namn är Iljitj Ramirez, har samarbetat med tre officerare från den kubanska spionorganisationen DGI. Vi vet också med säkerhet att DGI idag inte företar sig något som helst av betydelse, utan att de fått direktiv från KGB.

contra avslöjar fler kgb-agenter

KGB har sina tentakler spridda i hela världen - även i Sverige finns åtskilliga KGB-agenter. Det är därför mycket värdefullt att John Barrons bok om KGB kommer ut på svenska, menar Sven Enberg.

Bara i Sverige uppges KGB, den sovjetiska underrättelsetjänsten och hemliga polisen, ha 300 agenter. Flera av de ledande agenterna är anställda vid sovjetiska ambassaden, där mellan 35 och 40 av de sammanlagt nära 130 anställda är knutna till KGB.

I hela världen finns flera hundratusen personer som arbetar för KGB. Organisationen resurser är imponerande och används för spioneri och undergrävande verksamhet utomlands och till att underkiva den egna befolkningen i Sovjet.

KGB är en hemlighetsfull organisation. Men västerländsk underrättelsetjänst har kunnat kartlägga organisationens uppbyggnad genom den långa rad avhoppare som lämnat KGB. Men för den breda allmänheten i Väst är KGB:s metoder ganska okända.

John Barrons bok om KGB, som inom kort kommer ut på svenska på Contrass förlag, fyller därför en väsentlig uppgift. Flera kapitel i boken ägnas KGB:s organisation.

Men det är nog inte i första hand dessa kapitel som gör boken till vad den är. Barron berättar nämligen i boken på ett livfullt och detaljerat sätt om åtskilliga av KGB:s operationer. Man kan faktiskt säga att boken är en samling spännande spionhistorier - ur verkliga livet. Åtskilliga delar av boken skulle säkert kunna säljas var för sig som spionromaner.

I boken får man en bred överblick över KGB:s verksamhet: förförerskor, utpressning, inbrott, mord, hemliga agenter, osynlig skrift m.m. Genom att läsa boken får man ett helt nytt perspektiv på James Bond-historier. Visserligen är Bondhistorierna överdrivna och verklighetsfrämmande i vissa avseenden, men i andra avseenden verkar verkligheten snarast vara mer fantastisk än dikten i James Bonds värld.

Det har tagit flera års hårt arbete att samla material till KGB-boken. Till en del har författaren använt officiella uppgifter, men en stor del av materialet bygger på intervjuer med f.d. KGB-agenter. Både sådana som hoppat av och sådana som avslöjats och dömts till fängelsestraff i olika västländer. Uppgifter har också lämnats av åtskilliga västerländska säkerhetstjänster. Författaren har talat med efterkrigstidens seriösa avhoppare, med undantag av två:

I en bilaga till boken förtecknas sovjetiska medborgare som arbetat som KGB-agenter i utlandet. I den svenska upplagan återfinns sammanlagt 169 namn med anknytning till Sverige. Vid en genomgång av den senaste förteckningen över diplomater ackrediterade i Stockholm (utgiven av UD i maj 1976) visar det sig att flera av namnen överensstämmer med Barrons lista. Med komplettering av ett namn, som vi har erfårit från andra källor, kan vi avslöja följande KGB-män vid den sovjetiska ambassaden i Stockholm:

Michail D. Jakovlev, Ambassadör sedan 1971.

Konstantin Georgevitj Tretjakov, Handelsrepresentant sedan 1974. Tretjakov har varit i Sverige tidigare, under perioden 1955-61. Under mellantiden har han bl.a. varit i Washington.

Georgij Alexandrovitj Motjalov, Ambassadråd sedan 1972. Motjalov kommer närmast från Danmark.

Alexander Felminov, Förstesekreterare för vetenskapliga och tekniska frågor. I Sverige sedan 1970.

Dmitrij Andrejevitj Svetanko, Förstesekreterare sedan 1970. Svetanko tjänstgjorde i början av 1960-talet i Storbritannien.

Eventuellt hör till denna grupp Jurij Annisimov. En KGB-man med detta namn utvisades från Kenya 1965, men namnet är förhållandevis vanligt, och vi har inte kunnat fastställa om det rör sig om samma person.

Sven Enberg

Vittne i GULAG

Dmitrij Panin, som stog modell till Sologdin i Alexander Solzjenitajns roman "Den första kretsen" var en av de sovjetiska flyktingar som vittnade inför den s.k. Sacharovtribunalen i Köpenhamn förra året. Samtidigt som vittnesmålen från Sacharovtribunalen nu utges på svenska, under titeln "Vittnen i GULAG", återger Contra här ett avsnitt av Panins vittnesmål.

Myten om Brezjnevs milda politik upprätthålls gärna av den som förespråkar avspänningspolitiken. Men det har inte skett några grundläggande förändringar i Sovjet, det har t.o.m. skett en mindre skärpning av villkoren.

Antalet politiska fångar är f.n. minst 1.700.000, och det totala antalet fångar är 3,5 miljoner. Systemet innefattar nu internering av oliktkänkande på mentalsjukhus, som därigenom blir överbelagda. Jag ska ge två typiska exempel på hur de mänskliga rättigheterna undertrycks av Brezjnevs regim.

1) Under 1960-talet underkuvades ett antal strejker och massdemonstrationer i blod. Ett sådant uppror ägde rum i Karaganda, vid ett bygge där man uppörde ett metallverk. Som vanligt var orsaken den ständiga livsmedelsbristen, t.o.m. bröd saknades i det här fallet. Mjölk, mejerivaror och grönsaker fanns bara tidvis i butikerna, och såldes slut på några timmar när de kom in. I butikerna fanns det bara gott om en vara - vodka, men till och med vodka var av dålig kvalitet. De uppretade arbetarna tog över fabriken och hela stan. Man kom ingen vart med diskussioner. Upproret krossades sedan med hjälp av stridsvagnar, artilleri och helikoptrar. Arbetet vid fabriken återupptogs, sedan arbetare från andra ställen tvångsmobiliserats. På grund av de straff som drabbade de upproriska är man rädda för att berätta om händelserna, men jag fick höra det från en av ingenjörerna vid metallverket, som jag träffade i Paris 1974. Tyvärr kan jag inte uppge hans namn,

eftersom han har släktingar kvar i Sovjet.

Vi bör lägga märke till att metoden att ta gisslan, som infördes av Lenin, fortfarande tillämpas i Sovjet. Under senare år har de som lever i Väst tvingats vara mycket försiktiga med att berätta om levnadsförhållandena i Sovjet. I de allra flesta fallen beror det på att man är rädd för att något skall drabba de släktingar som finns kvar. Metoden att ta gisslan förtjänar fortsatt uppmärksamhet.

2) Efter det att jag kommit till Väst, berättade ögonvittnen för mig om vad som hade hänt i Sibirien, vid den kinesiska gränsen. Lokalbefolkningen arbetade i en träindustri och ett sågverk. 1969-70 skedde en katastrofal förekomst i livsmedelstillförseln, som redan tidigare var dålig. Alla petitioner till myndigheterna var förgäves. När man stod inför svält samlades hela befolkningen för att gå till närmaste stad. Gränsvakterna bestämde sig genast för att de var på väg mot Kina och öppnade eld och sköt ner flertalet.

Tusentals liknande händelser tyttas ned och passerar obemärkta till och med i Sovjet. De blir till rykten och obetydliga detaljer. Bara de största upproren når upp till ytan, som de i Temirtau, Novotjerkask, Dneprodzjinsk. Men de är kända för att de låg i centrala delar av landet. I alla avkrokar i mitt jättelika land gäller Taigans lag. Där kan de lokala myndigheterna göra vad som helst. Där skrattar man åt den sovjetiska grundlagen och har aldrig hört talas om deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna.

Västjournalister överger nu Peking

Alltfler västjournalister lämnar Peking, på grund av bristande intresse, ökande kostnader och dåliga arbetsvillkor.

David Bonavia, som varit korrespondent för "The Times", "Frankfurter Allgemeine" och den kanadensiska tidningen "Southam News" lämnade nyligen Peking, och han ska inte ersättas. Andra västerländska korrespondenter har sagt att de råder sina hemredaktioner att inte nybesätta korrespondentposterna, när nuvarande pe-

riod går ut. En orsak till "flykten" är att avgifterna för tolkning, liksom hyrorna, nyligen höjts med 50%. Men viktigare är att det kinesiska utrikesdepartementet inte har hållit sina löften att underlätta korrespondenternas arbete. Man har inte tillgång till någon intressant information.

Idag finns 17 västerländska och 10 japanska korrespondenter i Peking. Fyra är britter, tre fransmän, tre västtyskar, två italiennare, två skandinaver, två kanadensare och en australier.

David Bonavia berättar: "Kinesiska tjänstemän, som har att göra med utlämningar är nästan lika henlighetsfulla som sina sovjetiska kollegor. De läser för det mesta bara upp innehållet i offentliga uttalanden och tidningar, när man frågar efter bakgrundsinformation. 90% av alla förfrågningar till utrikesdepartementet får inget svar. Och vi

västerländska korrespondenter har ännu inte fått kineserna att förstå vår yrkesetik. Det är verkligen ironiskt att samtidigt som många västerländska korrespondenter vill lämna Peking, så knakar amerikanerna på dörren och vill in".
(Frieis Asien/Contra, Hongkong)

"Vittnen i GULAG" kan beställas från Contra, box 6082, 102 32 STOCKHOLM 6. Priset är 24:-. Leverans sker i slutet av september.

Washington:

USA överger Taiwan?

från Contras Washington-korrespondent Allan C. Brownfeld

Det finns mycket som tyder på att USA:s relationer med Taiwan kommer att ändras efter valet i november. Vänner till den kinesiska nationalistregeringen är rädda för att Washington kommer att erkänna Peking och överge sina förpliktelser gentemot Republiken Kina på Taiwan.

Sedan Richard Nixons besök i Kina 1972 och upprättandet av "förbindelsekontor" har förbindelserna mellan USA och Kina inte vidareutvecklats. Nu menar en del Kina-specialister i USA att det är dags att "normalisera" förbindelserna, medan Mao Tse-tung ännu lever. Ledarna i Peking har naturligtvis krävt detta sedan länge.

Frågan fokuseras kring Taiwan. I Shanghai-kommunikén från 1972, säger Peking klart att Taiwan var det avgörande hindret för att relationerna skulle normaliseras. Man förklarade återigen att Taiwan var en provins i Folkrepubliken Kina, vars "befrielse" var en helt intern angelägenhet, som utomstående inte fick lägga sig i. Som pris för fulla diplomatiska förbindelser kräver Peking att USA avbryter förbindelserna med Taiwan, att man säger upp säkerhetsavtalet från 1954 och att man drar tillbaka alla amerikanska styrkor från ön.

Kommer USA att betala det pris som Peking kräver? Det finns en hel del tecken som tyder på att det är vad Ford-regeringen håller på att göra i työthet.

Rapporter

Rapporter som utgavs när president Ford var i Peking, innebar att USA gick med på att minska sin militära personal med 50%, från 2.200 till 1.100. För fyra år sedan fanns det 8.600 amerikanska militärer på Taiwan. Dessutom har president Ford skickat ett brev till den nye presidenten i Kina, där han förklarar:

"Låt mig vid detta tillfälle återigen framhålla USA:s beslutssamhet att fortsätta normaliseringen i överensstämmelse med Shanghai-kommunikén."

Man kan också betrakta flera andra aktuella händelser:

-Vid en presskonferens på Capitol Hill sa Oscar Armstrong, chef för den kommunist-kinesiska avdelningen vid utrikesdepartementet att "diplomatiskt erkännande av Folkrepubliken" är en naturlig följd av normaliseringspolitiken, och att det är dit normaliseringspolitiken för.

-En högre CIA-tjänsteman har i ett mycket ovanligt uttalande offentligt sagt sig vara för ett erkännande av Folkrepubliken och ett avbrytande av förbindelserna med Taiwan, före Maos död.

-Representanthusledamoten Clement Zablocki, demokrat från Wisconsin, som har en framträdande position i representanthusets utrikesutskott, har sagt att det "är kraften i rörelse" i utrikesdepartementet, för att bryta med Taiwan efter valet i november och samtidigt erkänna Peking. Talesmän för utrikesdepartementet har vägrat besvara frågor om Zablockis uttalande.

-Representanthusledamoten Lester Wolf, demokrat från New York, som nyligen att höga regeringstjänstemän för honom berättat att USA skall bryta med Taiwan och erkänna Peking efter valet.

John Ashbrook

Den konservativa republikanske representanthusledamoten John Ashbrook från Ohio, som är en stor vän till Taiwan tror på Zablockis och Wolfs uppgifter.

Lyckligtvis börjar många amerikaner offentligt uttala sina protester mot en sådan politik. Professor Robert R. Bowie, vid Harvard Center for International Affairs är en ledande akademiker som motsätter sig att USA överger Taiwan. Han frågar vad USA har att vinna på en sådan kapitulation:

"Att ersätta de amerikanska och kinesiska 'förbindelsekontoren' med ambassader skulle inte innebära någon reell skillnad. Skulle Peking bli mer samarbetsvilligt om vi gav efter i Taiwan-frågan? Eller skulle det garantera oss att Maos efterföljare följde hans kinesisk-amerikanska politik? Att tro detta är enligt min mening att missbedöma det verkliga läget. Folkrepubliken valde att öppna för-

bindelser med USA trots Taiwan... Dess bekvämlighet på senare tid har snarast varit att USA:s avspänningspolitik visar tecken på svaghet och naivitet. Trots detta beskriver Folkrepubliken fortfarande USA som ett "imperialistiskt hot".. Man handlar nu - och kommer att göra det också i framtiden, efter sina ledares bedömningar - inte efter någon eventuell tacksamhets skyld".

Dr Bowie förklarar: "Det skulle vara cyniskt att ge efter. I 25 år har Taiwan blomstrat under USA:s skydd... De 15 miljoner människorna... vill inte bli erövrade av Peking. Jämfört med fastlandet är deras levnadsstandard mycket högre och förtrycket är mycket mindre... Att ge upp USA:s förpliktelser vore att följa en politik som inte skulle vara i överensstämmelse med USA:s grundläggande värderingar och internationella förpliktelser. Ett övergivande av Taiwan skulle resa tvivel på USA:s trovärdighet då det gäller förpliktelserna mot andra allierade, särskilt Japan och Korea."

Taiwan-fördraget

Med anledning av ett möjligt brott mot USA:s fördrag med Taiwan sa f.d. representanthusledamoten Walter Judd, ordförande i Kommittén för ett Pritt Kina: "Om Shanghai-pappret tar överhand över USA:s försvarspakt med Republiken Kina, vilket värde får då andra fördrag med USA? Kan någon allierad någonstans lita på att USA:s regering håller sina löften? När provningens stund kommer?"

Under den senaste tiden har USA under avspänningspolitikens täckmantel uppgett sin gamla roll att föra en konsekvent och moralisk politik i världen. Vi fördömer inte längre religionsförföljelser och slavarbetsläger, eller annan mänsklig förnedring i kommunistländerna. President Ford vägrade t.o.m. att träffa Alexander Solzjenitsyn. Att överge Taiwan skulle vara helt i linje med en sådan politik. Men det skulle inte bara vara omoraliskt, det skulle vara vanhedrande och vara ett hot mot alla våra allianser. Om man inte kan lita på vårt ord på Taiwan, var kan man då lita på vårt ord.

Allan C. Brownfeld

KAPITALISMEN FYLLER 200

På våren 1776 utgav Adam Smiths bok "Nationernas välförstånd". Ett kraftfullt inlägg för fri företagsamhet och mot samhällsinsriktningen i ekonomiska frågor, en politik som då praktiserades i Smith's Skottland och många andra länder. Boken var inledningen till en ny tidsålder - den fria företagsamhetens tidsålder.

Många tror att fri företagsamhet är ett "naturtillstånd", men faktum är att världens historia bara erbjuder få exempel på länder med en verkligt fri företagsamhet. Fri företagsamhet som praktisk politik var praktiskt taget okänd innan den amerikanska konstitutionen antogs 1787.

Det gamla Rom byggdes visserligen ursprungligen upp på den fria företagsamhetens princip, men den ekonomiska friheten undergrävdes successivt och Rom krossades under trycket av alltför stora sociala förändringar. En miljon av Roms två miljoner invånare levde på socialhjälp.

Den romerska kapitalismen ersattes av en form av militärsocialism och så småningom av en feodalstat.

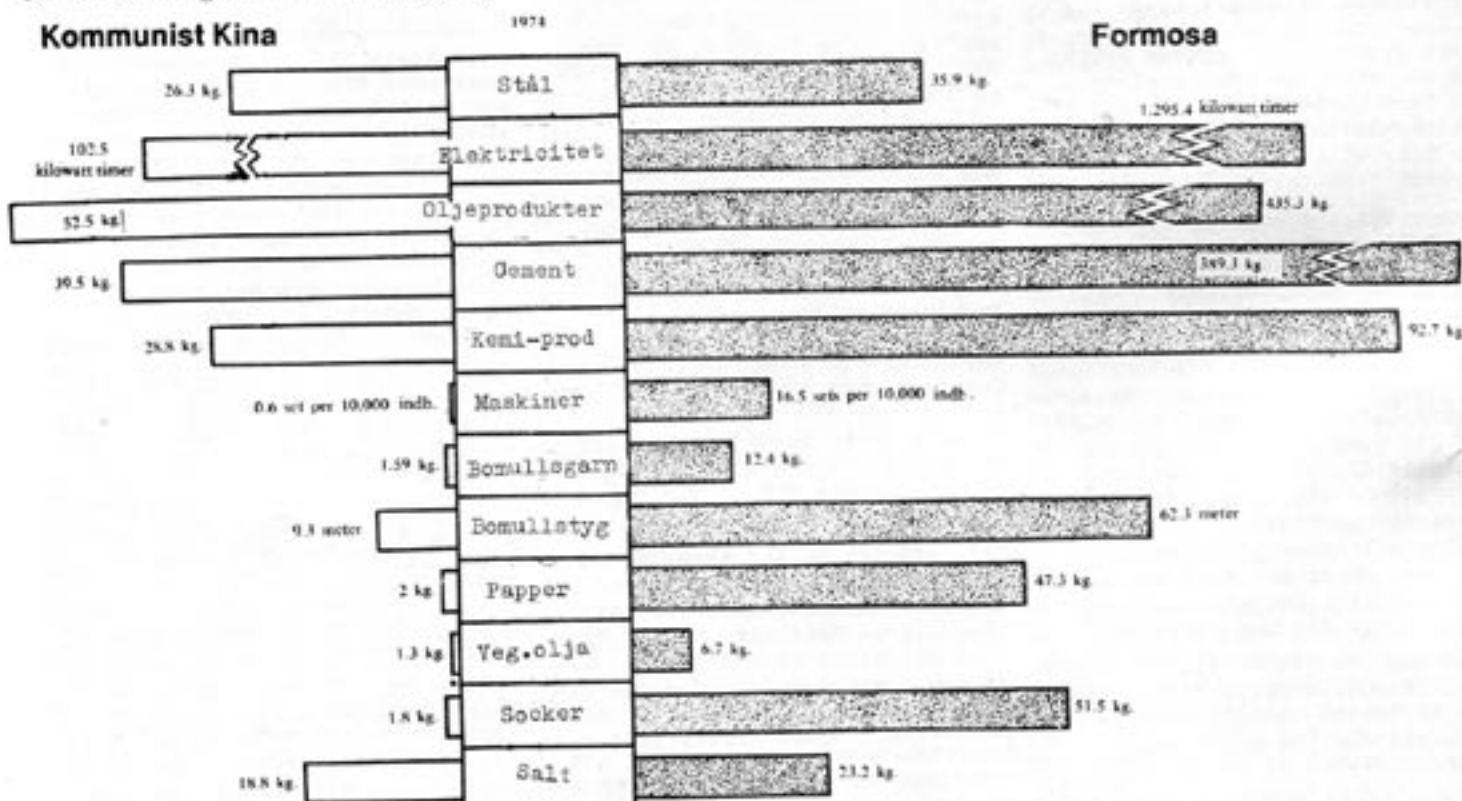
Adam Smith

I samband med reformationen ersattes feodalismen av merkantilismen; människorna fick en viss ekonomisk frihet, men ekonomin som helhet styrdes fortfarande av kungen, som skapade monopol-företag i enlighet med statens/kungens intressen.

I och med att "Nationernas Välförstånd" kom ut krossades det intellektuella försvaret för merkantilismen. Omkring 1800 hade den fria företagsamheten vunnit inoget i både England och Amerika. Kapitalismen hade kommit för att skapa förutsättningar för den industriella revolutionen.

I och med kapitalismens seger-tåg i världen har vi upplevt en välförståndssteppring av aldrig tidigare skådad omfattning. I år kan vi alltså fira den moderna kapitalismens tvåhundraårsjubileum. Charles Hull Wolfe

Om man ska få en bra bild av kapitalismens ekonomiska prestations-förmåga, kan man jämföra Kina och Formosa (Taiwan), vilket görs i nedanstående diagram.

DEN FRIA FÖRETAGSAMHETEN

Nedanstående artikel ingår i en serie på fyra, som behandlar grunderna i den fria företagsamhetens ekonomiska system. Artikeln har utarbetats av Tom Rose, som är en av ledarna för "The Institute for Free Enterprise Education" i Dallas, Texas. Återstående tre artiklar behandlar konkurrensen, konsumentens situation och vinstens roll i marknadsekonomin.

Det finns människor som är uppriktigt rädda för den fria företagsamheten, eftersom de tror att "de svaga" förtrycks av "de starka". Flertalet socialister och kommunister tror att marknadsekonomin fungerar så. John Kenneth Galbraith ger också uttryck för sådana åsikter i "Economics and the Public Purpose": "Lämnade åt sig själva kommer de ekonomiska krafterna inte att ge det bästa resultatet, utom möjligen för de allra starkaste."

Galbraiths uttalande förbiser en av de viktigaste faktorerna i marknadsekonomin. Och det är att om myndigheterna sköter sin uppgift som garant för fritt varuutbyte utan fysiskt våld, så kommer ingen, oavsett hur "stark" han är, att kunna utöva något tvång gentemot någon annan på marknaden. Varuutbyte under tvång är inte fritt varuutbyte; och det ryms därför inte heller i den fria företagsamhetens värld.

Affärer som genomförs med tvång kommer inte att förvinna genom att den fria marknadsekonomin avskaffas. Sådant måste man komma åt genom att stoppa tvånget. Utan undantag är anledningen till tvångeaffärer antingen 1) att myndigheterna på något sätt skyddar ett monopolföretag från tänkbar konkurrens, eller 2) eller att myndigheterna blundar när någon använder eller hotar använda fysiskt våld. Båda dessa orsaker måste emellertid tillskrivas brister i myndigheternas handlande.

Vad vi vill säga är detta: Tvång eller missförhållanden i ekonomin kommer man inte ifrån genom att överge den fria marknadshushållningen, genom att införa statlig styrning. Löningen är istället att öka den fria marknadens spelutrymme, genom att avskaffa statliga regleringar. Priskontrollen är ett exempel. De faktorer som hindrar den fria marknadens spel måste identifieras och utrotas.

Vad som behövs är att frivillighetens princip tillämpas i alla delar av ekonomin.

Frivillighetens grundläggande roll i marknadsekonomin är följande; Frivilligheten garanterar att båda kontrahenterna i en affär tjänar på den. (Om vi antar att ingen misbedömer situationen) Vem skulle frivilligt ge sig in på en affär till sin egen nackdel? Om en tvångssituation är för handen blir resultatet det motsatta: Den ena parten tjänar på affären, på den andra partens bekostnad. Varför skulle det annars behövas tvång?

Thomas Davidson har framhållit det grundläggande nästan moraliska draget i marknadsekonomin. Det som sker utan frihet sker utan ansvar, och det som sker utan ansvar saknar moraliskt innehåll. Idén är klar: Har människan en egen frivilja och en egen moral måste hon ha frihet att handla som hon själv vill.

Det är viktigt att notera att frivilligheten i själva verket hindrar de starka från att förtrycka de svaga. Antag att en stark (rik?) man vill få en svag (fattig?) att arbeta för honom (det vill säga samarbeta ekonomiskt med honom). Om vi har ett fritt marknadssystem måste den rike mannen få den fattige att ta jobbet genom frivillig övertalning (betalning), istället för genom tvång. Och han måste betala så mycket att det verkligen är till den fattiges fördel att ta jobbet. Och så länge den fattige har friheten att vägra arbeta (han kanske vill arbeta för någon annan, eller kanske gå ut och fiska), så länge kan den rike mannen vinna den fattiges samarbete bara genom att lova att dela med sig av frukterna från deras ekonomiska samarbete. Om lagen förbjuder den rike att använda tvång finns det bara en utväg för honom: han måste bjuda så bra ersättning att den fattige frivilligt ställer upp.

Sammanfattningsvis innebär detta att ett fritt ekonomiskt utbyte mellan fria och ansvariga människor, i själva verket hjälper den svaga mer än den rike, eftersom den rike annars skulle kunna köpa sig till samarbete genom tvång. Frivilligheten i den fria företagsamhetens system är den fattiges garanti för att han får en rimlig andel av det som bjuds ut på marknaden.

Tom Rose

PRIVATA FÖRETAG PÅ FRAMMARSCH

I flera kommunistiska stater i Östeuropa tillåts små privata företag, inom noga avgränsade branscher. Vanligen finns en gräns på fem anställda, större får företagen inte bli, men i Polen har nyligen gränsen höjts ända till 250 anställda - i de branscher som nu är tillåtna.

I flera Östeuropeiska länder är man nu av den mening att de privata företagen är räddningen för landets ansträngda ekonomi. Särskilt i Jugoslavien - där man har 600.000 arbetslösa - hoppas man att småföretagarna skall lösa problemet. Idag finns bara 150.000 småföretag, med endast 200.000 anställda, i Jugoslavien. I Slovenien, Jugoslaviens mest välutvecklade delstat längst i nordväst, har delstaten satt igång ett program för att gynna småföretag. Man är särskilt intresserad av att återvändande emigranter skall placera sina pengar i jugoslaviska företag, istället för att behålla dem på västeuropeiska bankkonton. Man ser i Slovenien mellan fingrarna med att somliga företag växt till 60 anställda, trots den officiella gränsen på fem anställda. En liknande utveckling tycks vara på gång i Kroatien.

SMART PÅR VI INTE BO DÄR VI VILL

I början av juni presenterade statsrådet Ingemund Bengtsson regeringens nya regionalpolitiska program. Samtidigt lades en ny proposition fram. Vid presskonferensen och tidningsreferaten lades tyngdpunkten vid de nya "befolkningsramarna", dvs siffror som innebär att regeringen officiellt gissar länens framtida befolkningstal. I skymundan förekom emellertid en betydligt väsentligare uppgift, som kan få långtgående konsekvenser för vår rätt att själva välja bostadsort. I en bisats saades nämligen att man f.n. undersökte om man inte genom byggnadslagstiftningen kunde anpassa bebyggelsestrukturen till den kollektiva transportapparat. Bakom denna kryptiska formulering döljer sig befogenheter att hindra bebyggelse av exempelvis egendom i områden som har dåliga kollektiva kommunikationer. Det spelar ingen roll om människorna verkligen vill bo på någon viss plats. Saknas kollektiva kommunikationer skall sådant boende långsiktigt förbjudas. När Ingemund Bengtsson tillfrågades om detta verkligen var innebörden i formuleringarna bekräftade han att så i princip var fallet. Han berättade sedan om Hästveda, en ort söder om HÄsselholm. Hästveda har mycket dåliga kollektiva kommunikationer med Hässelholm, och det kan ju därför inte vara rimligt att bygga bostäder i Hästveda, menade Ingemund Bengtsson. Oavsett om människor vill bo i Hästveda eller ej.

Ett ytterligare användningsområde för den nya lagstiftningen, som nu håller på att utarbetas i bostadsdepartementet, vore att hindra småhusbebyggelse i "grannkommuner" till storstäderna. Varför skall exempelvis det borgerliga Söderköping få dra till sig skatteunderlag från det socialdemokratiska Norrköping, när nu Norrköping har så många tomma lägenheter, och Söderköping tillåter villabyggande, som knappast eller förekommer i Norrköping...

AFTONBLADETS SKATT

Aftonbladet har under åren 1967-1975 visat ett överskott på lite mer än 120 miljoner kronor. Under samma tid har tidningen betalat 692.000 kronor i skatt. Det vill säga skattebelastningen har varit 0,6%.

(Den Svenska Marknaden)

MAKTMISBRUK I BORLÄNGE

Borlänge har en solid socialdemokratisk majoritet i kommunfullmäktige. Det sätter sina spår i kommunen. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade tidigare i år att kommunen skulle hyra en nedlagd butik föreningslokal. Den skulle användas för allmänna ändamål och fritidsnämnden fick i uppdrag att närmare utreda bästa användnings sättet.

SSU i Borlänge föreslog att föreningen skulle driva ett bokcafé i lokalerna (förhyrda av kommunen). Fritidsnämndens ordförande Lars-Erik Skoglund (s) tyckte att detta var ett utmärkt förslag. Oppositionen krävde att även andra föreningar skulle få vara med och konkurrera om lokalen, och komma med alternativa förslag till hur lokalen skulle användas. Oppositionens förslag röstades ner av den socialdemokratiska majoriteten, som ansåg att endast SSU kunde ha användning för lokalen. (Falu-Kuriren)

CENTERRADIKALISM

Vi har tidigare berättat om märkliga och radikala förslag inom centerns ungdomsförbund (CUP). Vid stämman i Ystad i juni behandlades två skilda motioner, som bägge föreslog att Sverige skulle lägga ned sitt försvar. (Den ene motionären menade att Sverige därigenom skulle vara ett föredöme för andra nationer) Motionerna avslogs efter en ordentlig debatt. (Ung Center)

PRISSTOPPET OCH FÖRMYNDARSTATEN

I en radiointervju pressades jordbruksminister Svante Lundkvist på frågan om prisstoppets och livsmedelssubventionernas utformning. Lundkvist menade att prisstoppet gynnsade låginkomsttagarna. Varför ger man då inte dessa grupper direkta subventioner, istället för att subventionera priser för miljardbelopp varje år; de subventionerna går ju huvudsakligen till medel- och höginkomsttagarna. Det avslöjande svaret från jordbruksministern visade förmyndarmentaliteten: "Då blir det falukorv för hela slanten". Misstron mot barnfamiljernas och låginkomsttagarnas försäga att själva välja maträtter inom ramen för ett fungerande pris-system kostar skattebetalarna miljardbelopp varje år.

PALME UTMÄRKER SIG ICEN

Vid vårens internationella socialistpartikonferens i Helsingör diskuterades samarbetet mellan socialistpartierna och kommunisterna. Meningarna var kraftigt delade. De brittiska och västtyska socialdemokraterna var kraftigt emot allt samarbete med kommunisterna. Partierna i Frankrike och Italien, två länder där kommunisterna har en stark position i parlamentet gav uttryck för en motsatt uppfattning. Dessa partier fick stöd av tre länder där kommunisterna har obetydlig styrka hos väljarna, nämligen Belgien, Nederländerna och Sverige. Sveriges representerades av Olof Palme. (Europa Bericht)

LJUGER PALME - ELLER CASTRO?

Under den amerikanske utrikesministern Henry Kissingers besök i Stockholm var det stora slagnumret ett brev från Fidel Castro till Olof Palme, där Castro förklarade att Kuba skulle dra tillbaka sina styrkor från Angola. "Redan" vid Åreskiftet skulle halften vara borta. Betydliga uppgifter från Angola under senare tid (Die Welt, The Economist, Neue Zürcher Zeitung, Le Monde) tyder tvärtom på att kubanerna har skat sin närvaro i Angola efter Castros brev. Orsaken tycks vara att man inte vunnit den definitiva seger över den västvänliga befrielseorganisationen UNITA, som man tidigare trott sig ha gjort. De kubanska truppers antal uppges ha ökat från 13.000 till nästan 20.000 man, och dessutom uppges att 3.000 man stationerats i det närbelägna Kongo.

NORD-KOREA ANVÄNDER SVERIGE SOM MELLANLAND I PROPAGANDAN I VÄST

I USA finns en säroklid lag som tvingar utländska rörelseledare med verksamhet i USA att registrera sig i viss ordning. Detta gäller även agenter som ordnar med annonsering för olika ändamål. Genom registreringen får allmänheten viss insyn i den verksamhet som bedrivs. I USA, liksom i Västeuropa, sätter Nord-Korea in stora propagandaannonser i tidningarna. På New York Times senaste bolagsstämma togs frågan om Nord-Koreas annonsering upp till behandling av upprörda aktieägare. Det visade sig att Nord-Korea, för att komma undan den insyn som ges genom registrering, placerade annonserna i New York Times direkt från nordkoreanska ambassaden i Sverige.

(AIM Report)

NAZISTISKA SAMARBETSMÄN I TJECKISKA PARTITOPPEN

Det Internationella rådet för tjeckiska judar har nyligen gett ut en undersökning som visar att åtskilliga nazistiska samarbetsmän från Tjeckoslovakien under andra världskriget idag återfinns i partitoppen. Studien har utförligt refererats i bl a Zeit Bild och East-West Digest.

Jan Kliment är idag redaktionschef på partiorganet Rude Pravo. Under andra världskriget var han privatsekreterare åt dr Teunner, Quislings motsvarighet i Böhmen. Svatopluk Dolejs var under andra världskriget redaktör för den antisemitiska tidningen Arijsky Boj (Den ariiska kampen). Han har sedermera varit chef för den tjeckiska radions arabiska avdelning och utgett en antisemitisk småskrift med titeln "Varning för sionismen". Den har införts som lärobok i grundskolan i Böhmen och Mähren. Dolejs är idag tjeckiska radions korrespondent i Cairo och samtidigt andreskreterare vid ambassaden där. Bohumil Rohacek var under kriget redaktör för nazisttidningen Vlastka. Idag är han högt uppsatt radionan som ofta skriver i tidningar som Rude Pravo och Tribuna, särskilt om judar och Israel. Gustav Husak, partichefen i dagens Tjeckoslovakien, 1968 samarbetsman med den sovjetiska ockupationsmakten. Och under andra världskriget med den tyska: Husak arbetade i ett statligt transportföretag, vars viktigaste uppgifter var att sköta vapentransporter. Vid sidan av sina arbetsuppgifter i företaget bildade Husak en stödfond för att ekonomiskt stödja motsvarigheterna till SS, SA och Hitlerjugend i Slovakien (Hlinkova garda och Hlinkova mlades). Förre partichefen Alexander Dubcek har tidigare gått till starkt angrepp mot Husak för hans verksamhet under andra världskriget.

NORDJEMEN SKICKADE TILLBAKA SOVJETISKA VAPEN!

Nordjemen har vägrat att ta emot sovjetiska leveranser med stridsvagnar och jaktplan. Väggran oreakas antagligen av löften om vapen från Saudi-Arabien, som inte skulle vara förbundna med samma politiska villkor som de sovjetiska vapnen. (Newsweek)

POLSKA MINORITETEN I SOVJET HÄRT TRÄNGD

Käntligt den senaste offentliggjorda folkräkningen i Sovjet, från 1970, fanns det 1.200.000 polacker i Sovjets västra delar. (Efter andra världskriget tvingades Polen avträda områden på sammanlagt 180.000 kvadratkilometer - med över 10 miljoner invånare - till Sovjet). I hela Sovjet finns idag, trots den stora polska minoriteten, bara två polska skolor (en i Vilna och en i Lvov). Polska läroböcker saknas, liksom tidningar (trots att dessa t.o.m. av politiska skäl borde kunna accepteras, om de importerades från Polen). Det finns en enda tidning på polska utgiven i Sovjet, Czerwony Sztandar i Vilna (Röda Panan). Paket med böcker och tidningar censureras hårt och konfiskeras ofta, även om materialet ursprungligen kommer från det kommunistiska Polen. (information sammanställd av polacker i exil i Danmark)

LIVSMEDELSBRISTEN I SOVJET

T.o.m. Pravda har nu tagit upp livsmedelsbristen i Sovjet till behandling. Kött, grönsaker, socker och smör saknas ofta i butikerna. I många livsmedelsbutiker säljs högst ½ kg smör, ½ kg korv, 1 kg socker och en höna till samma person. På restauranger och personalmatsalar har införts en köttfri dag, då bara fisk serveras. Det berättas också att en bonde som privat odlar tomater i Kaukasus-området kan göra sig en månadslön på att (i lågpris) åka till Moskva med flyg och en stor resväska tomater, som säljs på den fria kolchosmarknaden.

Från Omsk berättas att slaktare bara kan erbjuda ben och djurhuvuden. I Kasan säljs bara hästkött, i Tallinn kan man bara med tur få tag på senigt griekött, i Sverdlovsk har man i fler månader varit helt utan kött, i Kiev har restaurangerna två köttfria dagar, i Tbilisi börjar köerna i mjölkbutikerna klockan 5 (butikerna öppnar 7). Klockan 9 är mjölken slut för dagen. Det råder också brist på lök, kål och äpplen, i åtskilliga städer t.o.m. på bröd. (Pravda, Die Welt, Intern Inform)

SOVJET I SÖDERHAVET

Söderhavet - Stilla Oceanen - har länge betraktats som ett lugnt område. De olika ögrupperna har förvandlats från kolonier till självständiga stater med mycket små invånarantal. I motsats till länderna i Afrika och Asien har man inte sett mycket av förtryck, och stormakterna har inte spelat sitt vanliga spel i Söderhavet. Intill helt nyligen, då det kungjordes att Sovjetunionen och kungen av Tonga träffat ett avtal om att Tonga upplåter hamnrättigheter till ryssarna. Det gäller än så länge bara en fiskeflotta, men övriga länder i området betraktar det bara som ett första steg. (Die Welt)

RUSSIFIERING

1959 uppgavs det finnas 126 nationaliteter i Sovjetunionen (som nationalitet avses i första hand grupper med eget språk). I folkräkningen 1970 redovisades 119 kvarvarande nationaliteter. Vid den 25:e partikongressen i februari 1976 omnämndes bara 60 nationaliteter. På sex år har nästan hälften av nationaliteterna försvunnit och "assimilerats". (Intern Informationen)

PARLIGT MED BLÅGULT!

Ijubomyr Starocolsky, 17, och Roman Kolopach, 18, har dömts till två respektive tre års koncentrationsläger av Lvovs distriktsdomstol. Brottet: de hade hissat den blågula ukrainska flaggan i sin hemby Stebnyk. (ARN Correspondence)

LIBERALISERING I MOSKVA???

Tass har nyligen förklarat att ett antal icke-kommunistiska västerländska tidningar skulle tillåtas för försäljning i Sovjet. Hittills har av "västerländsk" press bara tillåtits de tidningar som kontrolleras av kommunistpartierna i väst (även om enstaka nummer med obekvämt innehåll aldrig kommer fram). Västerländska bedömare i Moskva ställer sig emellertid mycket skeptiska till Tass påstående att 18 namngivna utländska tidningar skulle börja säljas i Sovjet. Två tidningar, Le Monde och The Times, som man aldrig ser hos någon tidningsförsäljare i Moskva skulle nämligen redan finnas för försäljning. Man noterar vidare att Tass-meddelandet bara sände utomlands. Det har inte publicerats i den sovjetiska pressen.

Lokal västtysk valaffisch:
"Socialismen måste vara härlig"

YRKESFÖRBUDET I TYSKLAND

Från den 1 augusti 1972 till den 1 mars 1976 prövades 486.000 blivande statstjänstemän enligt den tyska motsvarigheten till Sveriges personalkontrollkungörelse. Det som har kallats "yrkesförbudet", "Berufsverbot". Av de prövade be-
fanns bara 428, eller mindre än 1% av samtliga, olämpliga.

(intern-informationen)

VÄNSTERN OCH ARBETSRÄTTEN

I Danmark har en stor fejd brutit ut på det vänsterextremistiska bokförlaget "Demos". Början var att en av de anställda sades upp, sedan han misstänkts tillhöra fel kommunistparti (Demos är "vänsterleninensiskt", och påminner till uppbyggnaden en hel del om svenska Folket i Bild/Kulturfront). Den uppsagde fick aldrig tillfälle att yttra sig om "anklagelsen". En tänkbar ersättare till den uppsagde avvisades, eftersom hon var kvinna och hade barn. Styrelsen förklarade att barnet gjorde "att hon måste antas inte kunna klara av arbets-
tiderna på den socialistiska arbetsplatsen Demos". Tio av de anställda (elva återstod efter uppsägningen) demonstrerade utanför förlagets bokhandel i Köpenhamn och delade ut flygblad med uppmaningar att inte handla hos förlaget eller bokhandeln. Den första dagen kom inte en enda kund till bokhandeln. De tio fick ultimatum om att omedelbart återgå till arbetet. När de inte gjorde det sade styrelsen upp samtliga. (minut)

OPINIONSUNDERSÖKNING I SPANIEN

Den vänsterinriktade spanska tidningen "Informaciones" har publicerat en opinionsundersökning som visade att

- 44,7 % stödde en fortsättning av Francos politik
- 26,1 % stödde center-högern, dvs kungens, Iribarnes och Arailzas politik
- 29,2 % stödde vänstern (socialdemokrater och kommunister)

Tidningen menar att de många strejkerna och våldsbrotten har skrämt bort de politiskt ointresserade från centern och vänstern. Undersökningen gjordes i våras under en av de mer oroliga perioderna i det nya Spaniens historia.
(från Contrás Madrid-korrespondent)

HÖJDA PENSIONER

Pensionerna i Östtyskland har nyligen höjts. Trots höjningen uppgår pensionärernas inkomst till mindre än hälften av en arbetares genomsnittslön. Det är mycket besvärligt att klara sig bara på pensionen, och var femte pensionär är därför fortfarande yrkesverksam. (intern-informationen)

BORNHOLM

Bornholm har blivit utbildningsplats för sovjetiska grodmän. Uppgiften för dessa är att obemärkta ta sig i land och sedan ta sig upp till fästningen Hammerhus, och från denna återföra någon liten "souvenir".
(intern-informationen)

JORDBRUK I KOMMUNISTSTATEN

I Västtyskland skördar man 169% mer vete per hektar än vad man gör i Sovjetunionen. Produktionen är alltså mer än två och en halv gång så stor i Västtyskland som i Sovjet. I Sovjet producerar varje ko 2000 liter mjölk om året. I Västtyskland är motsvarande siffra 3.600. I Sovjet tilläts varje bonde odla högst 5.000 kvadratmeter för privat bruk. Det utgör mindre än 1% av jordbruksmarken i Sovjet, men på denna yta produceras 12% av landets livsmedel. Under 1800-talet var Ukraina och Ryssland Europas kornbodar, som försåg Väst Europa med vete och annan skörd. Trots att befolkningen har ökat snabbare i de västeuropeiska länderna än i Ryssland och Ukraina, så är Väst Europa idag självförsörjande, med ett väst överskott, medan Sovjet varje år importerar enorma mängder skörd. Skillnaden mellan Väst och Öst är att Väst satsat på kapitalism, Öst på socialism.

PRIVATA BUSSAR EFFEKTIVAST

En brittisk statlig utredning (Passenger Transport in Great Britain) visar att små och privata bussbolag är effektivast. Siffrorna talar ett tydligt språk:

	Anställda Buss-mile per buss per ant. (1000)	
London Transport	5,1	5,7
Kommunala bolag i storstäder	3,7	7,3
Andra stora kommunala bolag	4,0	7,1
Små kommunala bolag	1,5	7,5
Privata bolag	1,3	16,1

Harry Jones

NATIONALSÅNGEN I UNGERN

I Ungern går det inte att köpa en grammofonskiva där man sjunger ungerska nationalsången. En enda skiva med nationalsången finns på marknaden. På ena sidan spelas nationalsången. På den andra sjunges internationellen.
(Contra/Budapest)

VAD VILL AMERIKA?

Louis Harris' berömda opinionsundersökningsinstitut har frågat 1475 amerikaner i vilken riktning de vill att landets politik skall förskjutas. 43% ville ha en mer högerinriktad politik. 19% en mer vänsterinriktad. 20% tyckte att det var bra som det var och 18% hade ingen uppfattning.
(New York Times)

USA SÄLJER "SITT EGNA REP"

General Daniel O. Graham var till Årskonferensen 1975/76 chef för amerikanska försvardepartementets underrättelseavdelning (Defense Intelligence Agency). Han har avslöjat att Sovjet kunnat undanröja USA:s monopolställning på robotar med flera stridsuppsättningar, s.k. MIRV-robotar, genom att använda precisionsvirketadsutrustning som importerats från USA. Sovjet importerade 1972 164 "Centaliga B" maskiner som producerar miniatyrkullager med den höga precision som är nödvändig i MIRV-system. Ryssarna själva klarade inte av att tillverka detaljer med så hög precision. I sammanhanget kan erinras att Lenin en gång sa att "Kapitalisterna är så profit-sugna att de kommer att sälja oss det rep med vilket vi skall hänga dem". (America's Future)

HUA KUO-FENG

Utnämningen av Hua Kuo-Feng till Kinas premiärminister efter Chou En-lai har allmänt uppfattats som en seger för de kulturrevolutionära krafterna på den yttersta vänsterkanten och kretsen kring Maos hustru Chiang Chin. Mer insiktsfulla bedömare menar att så inte behöver vara fallet. Den stora och avgörande maktkampen kommer att bryta ut efter Mao Tse-tungs död, och då är det inte oönskat att Teng Hsiao-ping och hans anhängare gör come-back. Tilläts vidare får vi emellertid utgå från att det är Hua Kuo-Feng som har det starkaste inflytandet på kinesisk politik. Och han har goda möjligheter att stärka sin position. Som f.d. chef för hemliga polisen har han utmärkta kontakter med de grupper som har den verkliga makten i Kina, militären och polisen. (Fria Asien)

OROLIGHETER I KINA

Efter händelserna på den himmelska fridens torg i Peking den 4 och 5 april har nya oroligheter blossat upp på många ställen i Kina. Enligt underrättelsekretser på Taiwan skall en beväpnad sammanstötning ha ägt rum i Tung Hsien i Hopen-provinsen, mellan hemförlovade soldater och arbetarnas. En person dödades och tjugo skadades. De hemförlovade soldaterna hade krävt högre lön och klistrat upp väggtidningar, som klandrade Maos hustru Chiang Ching och den framstående radikalen Wang Hung-wen.

Fyra radikala studenter skadades i en sammanstötning i Kunming i Yunnan-provinsen, och i Ching-kiang i Fukien-provinsen arresterades 300 s.k. "kontrarevolutionärer" av radikala grupper. Fem av dessa avrättades efter en offentlig rättegång. I Nanning i provinsen Kwangsi skadades tio personer och ett okänt antal arresterades efter sammanstötningar mellan två rivaliserande grupper. I de sydliga och västliga provinserna Kweichow och Kwangsi har åtskilliga flygblad offentligt riktade mot radikalerna dykt upp. Och enligt Hainans Dagblad har "anti-maoistiska element" anlagt en brand i ett kraftverk.

Militärkommandot i Swatow har utsatts för bombattentat, och man misstänker också att försvinnandet av tjugo militärer från denna kommandocentral vid ett annat tillfälle, också har samband med stridigheter mellan olika grupper. (Fria Asien/Contra, Taipei)

DISKUSSIONEN OM EN NY EKONOMISK VÄRLDSORDNING ÄR ETT FÖRSÖK ATT INFÖRA SOCIALISM I HELA VÄRLDEN

Diskussionen om en "ny ekonomisk världsordning" är ett försök att införa planhushållning - socialism - på global nivå. Enligt diskussionen skall

lism - på global nivå. Enligt förslaget skall priserna på världsmarknaden fastställas genom överenskommelser mellan nationerna, marknadsprishöjningen skall försvinnas. Dessutom skall priserna låsas på fast nivå för långa perioder. Risken är att vi får en råvarudiktatur: På konstlad väg höjda råvarupriser kommer dels att öka produktionen av dessa råvaror, samtidigt som konsumtionen minskar. Enligt den föreslagna ekonomiska ordningen, skulle enorma lager byggas upp av dessa varor, även av förgängliga varor som t.ex. bananer. Höjda råvarupriser utan motsvarande höjning av efterfrågan skulle också fördriva industrivarorna, en prishöjning som skulle leda till en inflationsutveckling av samma typ som vi upplevde efter OPEC-ländernas konstlade oljehöjning 1973. De som skulle tjäna mest på den "nya ekonomiska världsordningen" vore råvarurika länder som Sovjet, USA, Kanada och Australien, samt vissa utländer. De som skulle drabbas hårdast skulle vara de fattigaste utländerna, de som saknar egna råvaror av intresse för planeringssystemet inom den "nya ekonomiska världsordningen".

AFRIKAS PRIASTE PRESS - I SYDAFRIKA

"Ett osmältbart faktum är - och det är något som sätter sig i halsen på varje självmedveten afrikaner - att det finns mer pressfrihet i Sydafrika än i hela det övriga Afrika sammantaget"

Frank Barton, Afrikachef för Internationella Pressinstitutet

FLYKTINGAR FRÅN MOZAMBIQUE

Sedan kommunisterna under Samora Machel tog makten i Mozambique förra året har 200.000 människor flytt från landet. 3.000 personer uppges finnas i "utbildningslägren". (National Review)

EUGENE MC CARTHY STÄLLER UPP

Den f.d. senatoren Eugene McCarthy, som står långt ut på vänsterkanten, har meddelat att han ställer upp som oberoende kandidat i presidentvalet i USA i höst. McCarthy tillhörde tidigare demokraterna, och förädskte 1968 bli nominerad till partiets presidentkandidat. (The Economist)

FÅNGAR I TJECKOSLOVAKIEN

De politiska fångarna i Tjeckoslovakien har celler på 2x4 m utan naturligt ljus. I ljuset av en 60W-lampa måste de tolv timmar om dagen sortera glaspärlor! En gång i veckan finns det varmvatten till tvätt. Bara de allra sjukaste får läkarvård. På grund av dålig mat lider alla av vitamin- och proteinbrist. Böcker och tidningar är förbjudna. Besök tillåts en gång i kvartalet, av högst två vuxna nära släktingar. Fångarna får skriva ett brev i veckan (som underkastas censur). Dessa uppgifter vidarebefordras av Jiri Starek, som flydde från Tjeckoslovakien 1968. Han var då diplomat och samlar nu regelbundet in material om sitt gamla hemland. (intern informationen)

ALEXANDER SOLSJENITSYN I BBC

Alexander Solsjenitsyn har i BBC gått till våldsamt angrepp mot utvecklingen i Västeuropa. Han menade att Rysslands historia håller på att upprepas i Västeuropa. En av ytliga och felaktiga idéer genomtyrad ungdom möter inget ideologiskt motstånd från den äldre generationen. Journalisterna är ansvarslösa, professorerna rädda för att vara omödrade, en allmän sympati har växt fram för terrorister, regeringarna är svaga och det andliga klimatet förvirrat. Västerlandet har förlorat sin naturliga försvarinstinkt och ser utan att göra något på hur kommunismen varje år lägger under sig ytterligare länder och skapar nya brohuvuden inför det tredje världskriget. Särskilt kritisk var Solsjenitsyn mot Storbritannien: "Storbritanniens ställning i världen är idag mindre betydelsefull än Rumäniens eller t.o.m. Ugandas".

President på besök

(annons)

När president Nixon besökte Kina 1971 var allt förberett i detalj - av kineserna. Ingenting fick lämnas åt slumpen då man ville ge de amerikanska besökarna ett gott intryck av landet. Ett stort antal amerikanska journalister tillätte följa med presidenten och hans följe. Den första förändringen - som får uppfattas som ganska naturlig - var att de stora affischskyltarna på vägen från Peking flygplats in till staden byttes ut. Texten "ned med den amerikanska imperialismen" byttes mot "arbetare i alla länder förens er". För att se till att staden inte gav intryck av att vara Sverbefolkad under amerikanernas besök stoppades all försäljning av järnvägsbiljetter till Peking under perioden - utom i de fall då man kunde uppvisa en skriftlig tillstyrkan från provinssens revolutionära kommitté. Vidare tillät inga fordon köra in i Peking utan speciellt tillstånd. För att göra bättre intryck på besökarna gavs inga äldre fordon sådant tillstånd. Kårror dragna av djur förbjöds helt, och man gjorde försök att begränsa antalet gamla och bristfälligt utrustade cyklar. Genom en administrativ kraftanstängning spårade man också upp personer som inte hade tillstånd att bo i Peking och skippade hem dem till hemtrakten. Under lång tid innan Nixons besök drevs en kampanj för att snygga upp staden. Hus revo eller reparerades, nymålades etc. Åtminstone gällde detta hus som låg i närheten av huvudgatorna i stadens

centrum. Under de dagar Nixon vistades i Peking förbjöds privatpersoner att handla i Pekings centrum. En tredjedel av de butiksanställda vid varuhusen behöll sina arbeten, medan två tredjedelar fick till uppgift att spela kunder. Så fort de såg en utlänning skulle de köpa något, som sedan skulle återlämnas vid en bakdörr.

Sommarpalatset stängdes för allmänheten, men befolkades istället av väl tränade grupper av studenter och skolelever. Flickorna utrustades med nya kjolar, istället för de säckiga "mao-byxorna". De försågs med utflyktkorgar som innehöll kakor, smörgåsar, frukt osv. Myndigheterna bjöd. Man arrangerade t.o.m. "kärlekspar" på utflykt i parken. Unga manliga och kvinnliga poliser fick spela dessa roller.

En ung man som av misstag tagit sig in i ett stort varuhus i Peking under den tid då det var "förbudet område" upptäckte till sin glädje att många varor som han inte sett på år och dag fanns i överflöd. Varor som dessutom inte fördrade några ransoneringkuponger. Han gick fram till en disk där man sålde jordnötter och begärde att få 2½ kg. Efter som en utlänning just då stod vid disken, kunde man inte neka honom, men så fort utlänningen försvunnit kom en annan "kund" fram och berättade att han var polis. Mannen fick lämna ifrån sig jordnötterna och fick följa med polisen.

(Ur Free China Review)

SKINN ROCK

Elegant herr-trenchcoat i skta svart läder med mjuk och smidig känsl. Helfodrad.

Beställ hos Molnar & Holm HB, Box 2071, 136 02 HANDBEN 2. Ange önskad storlek. Pris: 590:- kr plus porto.

CONTRA

MOT SOCIALISM - FÖR FRIHET

oberoende borgerlig
tidskrift

Ansvarig utgivare:

Christer Arkefors

Adresser:

Box 6082, 102 32 STOCKHOLM 6
Box 2035, 403 11 GÖTEBORG 2
Box 426, 701 06 ÖREBRO 1

Prenumeration:

20 kronor per år
Postgiro 85 95 89 - 4
Bankgiro 261 - 2638

Pressläggning:

Detta nummer är presslagt
1976-08-18

Utgivning:

Nästa nummer av Contra
utkommer i december.

Utgivare:

Tidskriften Contra utges
av Stiftelsen Contra.